

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:46

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:46

Fredagen den 14 juli

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Jan Eliasson

Statssekreterare Lars-Olof Lindgren

Återrapport från ministerrådsmöte den 12 och 13 juni 2006

Återrapport från ministerrådsmöte den 29 juni 2006 (WTO)

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 17 och 18 juli
2006

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Jan Eliasson, Lars-Olof Lindgren och medarbetare välkomna. Vi börjar som vanligt med en återrapport. Vi tar först den allmänna delen. Varsågod.

Anf. 2 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Herr ordförande! Jag ska be statssekreterare Lindgren inleda, så kan jag avsluta med några kommentarer om Gaerc och utrikespolitiska frågor.

Anf. 3 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Det var i och för sig ett Gaercmöte i samband med WTO-mötet. Jag tänkte redogöra för det i samband med den punkten. Det blir mer logiskt så.

Vid allmänna rådet den 12 juni, på den allmänna delen, var förberedelserna för Europeiska rådet huvudpunkten. Det har statsministern redogjort för noggrant, och därför tänkte jag inte gå in på det.

I övrigt var det utvidgningsfrågan på allmänna delen. Där, som ni känner till, öppnades och stängdes efter långa förhandlingar ett kapitel, nämligen förhandlingarna med Turkiet. Det är allt jag har att nämna. Jag tror utrikesministern har mer att berätta.

Anf. 4 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Herr ordförande! Vid lunchen diskuterades Irak, Iran, fredsprocessen i Mellanöstern och frågan om så kallade *CIA*-fängelser i Europa.

På punkten om Irak deltog Iraks utrikesminister Zebari vid lunchen. Han efterlyste EU-stöd, inte minst finansiellt, genom ett handels- och associeringsavtal. Han var mycket öppenhjärtig om de stora utmaningar och problem som Irak stod inför. Han varnade redan då – det har förvärrats sedan dess – för det sekteristiska våldet och terror- och våldshand-

lingar. Han menar att det nu gäller att bygga upp förtroendet för staten Irak med grundlagsöversyn, etablerande av valdistrikt, stärkt civilsamhälle och institutioner för mänskliga rättigheter. Det var hans huvudpunkt.

Vi enades också om att EU:s rättsstatsinsats, EU Justlex, var betydelsefull för arbetet med att etablera en rättsstat. Men, som sagt, han uttryckte klara bekymmer för det sektaristiska våldet.

När det gäller Iran redogjorde Solana för sitt besök där. Han hade presenterat det paket som EU-3 utarbetat för att förmå Iran att upphöra med sin höganrikning av uran, som också Kina, Ryssland och USA stod bakom.

Det rådde enighet kring bordet om att det var ett bra och generöst erbjudande som hade givits Iran och att det var upp till Iran att inom kort svara på erbjudandet. Jag framförde uppskattning av att EU nu spelade en global roll, att EU tar ett globalt ansvar, som jag tycker är en viktig aspekt på EU-samarbetet. Jag framhöll också vikten av att det internationella samfundet stod enat. Jag framhöll, efter vissa kontakter jag har haft i FN, att det var viktigt att hålla länderna i regionen informerade om initiativet, inte minst gulfstaterna. Det togs väl emot.

Nu kommer också denna gång Iran att behandlas under lunchen på måndag. Vi får anledning att återkomma till detta ämne. Det har varit en utveckling senare, och vi väntar fortfarande på Irans svar. Frågan kommer kanske upp i säkerhetsrådet i stället inom kort. Jag återkommer till detta.

När det gäller fredsprocessen i Mellanöstern konstaterade vi redan då att det var ett mycket dramatiskt läge som rådde där. Det centrala var att båda parter visade återhållsamhet. Det konstaterades då att EU spelat en positiv roll och befann sig i första ledet när det gäller arbetet med den temporära internationella mekanismen, TIM, för kanalisering av bistånd till palestinierna utan att det skulle hamna hos Hamasregeringen. Sedan dess har denna mekanism kunnat inledas, men den berörs naturligtvis av den pågående negativa händelseutvecklingen – som jag återkommer till senare.

Sverige uttalade sig positivt om EU-kommissionens insatser vad gäller denna mekanism – Benita Ferrero-Waldner har gjort ett fint arbete – och underströk att EU nu hade initiativet och den ledande rollen i frågan. Återigen är det ett sätt för EU att visa att vi är och bör vara globala aktörer.

Slutligen var det frågan om de påstådda *CIA*-fångelserna. Det är uppgifter som har figurerat i medierna. Frågan togs upp av Belgien. Frågan ställdes direkt till Rumänien och Polen, som har utpekats i medieuppgifterna. Båda dessa länder konstaterade att noggranna utredningar har gjorts, och både Rumänien och Polen tillbakavisade dessa uppgifter.

Anf. 5 BEATRICE ASK (m):

Även om utrikesministern sade att han ska återkomma i frågan, vill jag ändå fråga vilka förhoppningar man kan ha på att få ett bra svar från Iran. Ärendet ska upp igen. Vilka förväntningar har utrikesministern på att någonting händer där? Det är oerhört centralt. Du kanske återkommer, men det känns viktigt.

Anf. 6 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Vi har stora förhoppningar, men de grusades vid det möte som ägde rum för några dagar sedan. Den franske utrikesministern, som då var talesman för de tre europeiska staterna, och de tre övriga som har anslutit sig till detta erbjudande, USA, Ryssland och Kina, uttryckte sin besvikelse över att inte ha fått det svar som vi förväntade oss. Iranierna har sagt att de väntar sig att avge svar under andra halvan av augusti. Alla anser, inte bara dessa sex utan också hela EU-kretsen, att det är att vänta alldeles för länge i en sådan viktig fråga.

Jag har själv haft två samtal med Irans utrikesminister. Dels ringde han mig i början av juni. Jag framförde då att man borde ta fasta på detta goda tillfälle att minska spänningarna och undanröja de tvivel som finns på Irans avsikter. Dels besökte han New York vid en konferens om lätta vapen för några veckor sedan. Då träffade jag honom igen och framförde samma sak. Jag meddelade detta till både Solana och de berörda utrikesministrarna i EU-3-kretsen. Vi har tryckt på i den riktningen. Det är uppenbarligen delade uppfattningar inom den iranska ledningen. Jag hoppas att sista ordet inte är sagt. Det som nu kommer att hända är att frågan kommer att tas upp i säkerhetsrådet. Man har inte angett ett exakt datum, men sannolikt blir det någon aktion under denna månad under Frankrikes ordförandetid i säkerhetsrådet. När frågan väl kommer in i säkerhetsrådet blir det en annan politisk process som inte borde vara i Irans intresse. Då kommer Kina och Ryssland att behöva ta ställning till hur skarp resolutionen i Iranfrågan ska vara. De har tidigare varit avvisande till att ge den en alltför stor skärpa. Men när Iran avger ett negativt svar kommer de att drivas längre och därmed sätta Iran under ett ändå större tryck. Det bästa vore att Iran svarar och sätter i gång en ordentlig diskussion med denna krets – och kanske dra in IAEA, som naturligtvis måste utveckla *safe-guards*, sätt att övervaka en eventuell uppgörelse.

Det är ett oklart läge. Jag hoppas verkligen att Iran tar fasta på den chans som nu finns. Öppningen har blivit mindre.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner återrapporterna.

Vi går in på kommande ministerrådsmöte. Vi har först presentation av ordförandeskapets prioriteringar. Är det något som föredras av båda?

Anf. 8 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Jag börjar.

Det finska ordförandeskapet kommer att presentera sina prioriteringar. Det sker vid en öppen del av mötet. Medlemsländerna har möjlighet att kommentera presentationen.

Finnarna uttrycker ordförandeskapet som *business as usual*, vilket är naturligt. Det är ett begränsat utrymme för ett ordförandeskap att föra in helt nya idéer och tankar. Det finns dock ett legitimt utrymme för ett ordförandeskap att vilja sätta sin prägel på den period man har ansvar för att leda arbetet i rådet.

Det kommer att bli en mycket bred dagordning för ordförandeskapet. Jag tänkte ta upp de viktigaste frågorna, som vi ser det.

Framtidsfrågorna kommer att fortsätta att behandlas enligt Europeiska rådets beslut i juni efter två spår. Det gäller dels att göra maximal

nytta av de fördrag som finns, att få fram så mycket beslut som rör medborgarna så effektivt som möjligt. Det gäller dels att diskutera det konstitutionella fördraget. Där vill Finland med hjälp av informella, bilaterala konsultationer under hösten bereda marken för det arbete som det tyska ordförandeskapet har ålagt sig, nämligen att lägga fram en rapport under våren under deras ordförandeskap.

Utvidgningen kommer fortsatt att stå i fokus. Den största utmaningen för det finska ordförandeskapet blir sannolikt att hålla förhandlingarna med Turkiet på spår. Regeringen kommer att stödja ordförandeskapet i den uppgiften. De får också den viktiga uppgiften från finsk sida att förbereda den stora utvidgningsdebatt som kommer att äga rum i höst.

Förhoppningsvis kommer kemikaliedirektivet Reach och tjänstedirektivet att gå i hamn med parlamentet under det finska ordförandeskapet. Vi står bakom de kompromisser som har träffats i förhandlingarna. Vad gäller Reach skulle vi välkomna en ytterligare skärpning, som kan bli resultatet av parlamentets andra läsning. Men det kan också bli en utveckling åt andra hållet. Vi kommer att söka bidra till att de två viktiga lagstiftningspunkterna kommer att föras i hamn.

En fråga som det finska ordförandeskapet fokuserar på är innovation. Det kommer att diskuteras vid flera informella rådsmöten under deras ordförandeskap. En diskussion om innovation har redan varit i konkurrenskraftsrådet. Det kommer upp vid det informella toppmötet i Lahtis i oktober, och det blir säkert en stor diskussion vid decembertoppmötet. Vi stöder det. Vi ser innovation som ett viktigt inslag i den bredare Lissabonstrategin och som en viktig ingrediens i EU:s politik för att fortsatt vara öppet och föra en positiv handelspolitik.

Vi vill också se ett slutligt beslut om det sjunde ramprogrammet under deras ordförandeskap. Det hänger samman med frågorna.

Det blir stärkt fokus på klimatfrågorna under ordförandeskapet, både vad gäller internationellt om vilken klimatregim vi ska ha efter 2012 och vad gäller EU:s interna arbete med Kyotoåtagandena. Vi kommer att vara pådrivande för att EU ska spela en fortsatt ledande roll både internationellt och leva upp till de egna åtagandena. Man kommer att se över systemet för handel med utsläppsrättigheter under det finska ordförandeskapet.

Man kommer också att prioritera arbetet med den marina strategin under det sjätte miljöhandlingsprogrammet. Där finns det möjlighet att inrätta en speciell regim för Östersjön. Vi kommer att stödja det finska ordförandeskapet där.

Vi ser också fram emot att kommissionen kommer att lägga fram sin länge emotsedda kommunikationen om alkoholstrategin. Den ska komma fram under hösten. Det blir också en översyn av bestämmelserna om alkoholbeskattning. Inriktningen från ordförandeskapet blir att höja minimibeskattningen av starksprit. Det är naturligtvis frågor som vi fäster stor vikt vid.

När det gäller yttre förbindelser blir Rysslandsrelationen central. Vid toppmötet i Ryssland i november hoppas man nå enighet om att inleda förhandlingar om det avtal som ska ersätta det nuvarande partnerskaps- och samarbetsavtalet. Vi tycker att det är viktigt att Ryssland snart kan bli WTO-medlem, och vi önskar att EU fortsatt driver och stöder denna utveckling. Vi behöver stärka skrivningarna om mänskliga rättigheter

och demokrati i nuvarande avtal. Putin är inbjuden till det informella toppmötet, och energifrågan väntas bli en av de stora diskussionspunkterna.

2005/06:46

14 juli

Från svensk sida sätter vi stort hopp till att Finland kommer att agera kraftfullt vad gäller att driva EU:s linje i WTO-förhandlingarna. Jag återkommer senare och redogör för den frågan. Man kommer att göra en översyn av Haagprogrammet under hösten för att se vilken möjlighet som finns att övergå till majoritetsbeslut i vissa avseenden på RIF-området. Sedan ska Finland också implementera det beslut som togs vid toppmötet om ökad öppenhet i rådets lagstiftningsarbete.

Det här var ett axplock ur det finska arbetsprogrammet. Vi kommer naturligtvis att återkomma i varje enskild fråga när de blir aktuella att behandla inom rådsstrukturen.

Anf. 9 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

För det första vill jag poängtera vikten av att Finland så starkt understryker rollen av global aktör för EU och stärkande av EU:s externa profil och insatser. Detta kräver mer effektivt samarbete mellan EU:s institutioner och instrument.

För det andra talar man så tydligt om samstämmigheten över hela fältet av utrikespolitik i vid bemärkelse. Man stärker sambandet mellan utveckling och handel samt migration och utveckling. Vi uppskattar mycket att de tänker på denna koherens, samstämmighet.

För det tredje, som Lars-Olof Lindgren sade, är EU:s utvidgning en prioriterad fråga, särskilt att vi diskuterar relationerna till Ryssland. Inom den relationen ska vi också titta på energifrågan, inte bara i förhållande till Ryssland utan hela energifrågans externa dimensioner. Både säkerhetspolitiska överväganden och miljööverväganden är viktiga inte minst när det gäller större infrastrukturprojekt på energiområdet. Det är i tillägg till vad Lars-Olof sade.

Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp):

Det är riktigt att Rysslandsfrågan står i fokus för det finska ordförandeskapet. Det är ett toppmöte inplanerat, och det ska bli ett nytt partnerskapsavtal där det läggs större vikt vid mänskliga rättigheter och demokrati. Samtidigt vet vi att ordförandelandet Finland har varit mycket framgångsrikt under efterkrigstiden i sin utrikespolitik visavi Sovjetunionen och sedan Ryssland. Men Finland har som ett medel varit oerhört återhållsamt vad beträffar kritik av inre förhållanden i Ryssland, övergrepp på mänskliga rättigheter och så vidare.

Finns det någon risk att Finland är en svag företrädare för Europeiska unionen i den typen av frågor visavi Ryssland med tanke på landets traditionella hållning? Måste landet ändra sin traditionella hållning för att fungera såsom hela EU:s företrädare? Är det ett dilemma för Finland?

Anf. 11 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Finland gjorde sig mycket känt för att vara ett mycket skickligt ordförandeland under sitt ordförandeskap 1999. Jag var själv kabinetssekreterare då, och jag imponerades av deras sätt att leda EU. Vi har liknande förväntningar på dem i år. De har förberett sig oerhört noga. Utrikesmi-

nister Erkki Tuomioja är känd också för färgstarka uttalanden och känner starkt för mänskliga rättigheter.

Den återhållsamhet som Carl B Hamilton refererar till gäller faktiskt inte bara Finland. Det är flera andra stater i EU som är mer återhållsamma. Sverige tillhör de länder som hårdast driver frågan om mänskliga rättigheter, till exempel Tjetjenienfrågan. De återhållande krafterna finns i så fall inte bara i Finland.

Jag tror att Finland kommer att klara detta. Det har också blivit en reaktion på Rysslands agerande i energifrågan. Det sätt Ryssland hanterade relationerna till Ukraina för en tid sedan har lämnat starka spår. Man följer utvecklingen inom Ryssland mycket noga. Jag tror att vi får en bra diskussion inom EU och att Finland kommer att sköta ordförandeskapet bra.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen.

Resolutioner, yttranden och beslut som har antagits av Europaparlamentet. Finns det något att säga om dem? Om inte godkänner vi den informationen.

Ska vi hoppa över punkten om olaglig invandring när vi går in på punkten om WTO eller ska vi ta dem i ordning? Hur har ni planerat? Hur vill ni ha det?

Anf. 13 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag kan kort ta upp punkten om olaglig invandring. Barbro Holmberg kommer snart under dagen. Hon var med på mötet i Rabat och kan redogöra för detta möte.

Rubriken "Olaglig invandring" är enligt vår mening lite missvisande. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< Temat för konferensen var migration och utveckling. Ministrarna antog en handlingsplan och en politisk deklaration om grundorsaken till migration, det vill säga fattigdomsbekämpning, investeringsmöjligheter, migranternas remitteringar, arbetskraftsinvandring och så kallad *brain drain*. Frågor om människohandel berördes också, liksom flyktingfrågorna. UNHCR:s chef Antonio Guterres, före premiärministern i Portugal, fanns på plats i Rabat.

Vi fäste stor vikt vid Rabatmötet som ett viktigt första steg i dialogen med ursprungs- och transitländer, som är nödvändig för att beakta grundorsakerna till ofrivillig migration och maximera fördelarna för våra båda kontinenter av migrationen – Afrika och Europa. Rabatmötet var ett positivt första steg. I samband med nästa steg i FN:s högnivådialog i New York om migration och utveckling den 14–15 september hoppas jag att EU tar sitt ansvar som den globala aktör vi vill att EU ska vara. Jag hoppas att högnivådialogen ger momentum till en världsomfattande dialog om hur de positiva effekterna av migrationen kan maximeras och att vi lyckas att undvika att se migrationsfrågan enbart som ett problem och en fara. Den är en viktig realitet men också en möjlighet och en potential. Det är positivt att EU och ett så stort antal afrikanska stater för första gången har kunnat enas om en gemensam ansats för att tillvarata migrationens roll för fattigdomsbekämpningen och också enas om ett sätt att konkretisera detta arbete.

Det här bör räcka för min del, men ni har all möjlighet att diskutera detta med Barbro Holmberg som kan ämnet i detalj och just har kommit från Rabat.

2005/06:46

14 juli

Anf. 14 KARIN GRANBOM (fp):

Man kan se att Finland sätter frågorna om migration högt. Bland annat tänker de få länderna att uttrycka sig om hur Frontex, gränsbyrå, ska arbeta i framtiden.

Jag skulle gärna vilja veta vad utrikesministern har för tankar om vad som kan komma under det finländska ordförandeskapet om just gränskontroll. Jag har tidigare frågat utrikesministern hur han ser på den operation som just nu genomförs utanför Spaniens kust. Sverige har varit passivt i den frågan och över huvud taget inte velat ge någon sorts svar på hur man ser på den här operationen där flera medlemsstater ger Spanien stöd. Jag skulle gärna vilja ha en synpunkt på detta.

Anf. 15 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag tror att vi kan diskutera den frågan mer uttömmande med Barbro Holmberg som just kommit tillbaka från Rabat och de diskussionerna. Jag kan bara upprepa det jag tror jag sade förra gången vi talade om detta, nämligen att vi ger stöd till UNHCR och de humanitära aspekterna av den här operationen. Däremot har vi inte gett något bidrag till den konkreta gränskontrollen. Men den frågan kan Barbro Holmberg utveckla ytterligare. Vi behöver en del ytterligare fakta i målet för att överväga frågan ytterligare om vi ska ge bidrag till en ren fysisk gränskontroll mellan Kanarieöarna, Mauretanien och Marocko. Vi ger ett starkt stöd till UNHCR:s insatser och de humanitära aspekter som den här trafiken föranleder. Men jag vill hänvisa till Barbro Holmberg som säkert kan utveckla den frågan i detalj.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Den kommer igen om punkt 4 på RIF-rådet lite senare i dag.

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Då går vi in på yttre förbindelser. Först har vi WTO.

Anf. 17 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Inför det möte som var i Genève i slutet av juni och de första dagarna i juli var det ett Gaercmöte som i stort sett gav stöd till kommissionens linje att fortsätta att arbeta på ett flexibelt sätt i förhandlingarna och vara beredd att, om andra rör sig, också röra sig. Visserligen var det väl några av de traditionellt mer restriktiva länderna vad gäller rörelse på jordbruksområdet som inte helt ställde upp detta, men den linjen fick ett starkt stöd av flertalet medlemsländer, vilket var väldigt glädjande. Slutsatserna från ordföranden blev att kommissionen har medlemsländernas stöd i det arbetet, och det var ingen som reserverade sig mot detta.

Som jag nämnde förra gången vi träffades inför de här förhandlingarna var det tre frågor som skulle lösas ut under diskussionerna i Genève. Det var dels att EU var tvungen att röra sig när det gäller marknadstillträdet på jordbruksprodukter, dels att den gruppen stora och snabbt växande u-länderna, den så kallade G 20-gruppen, skulle vara tvungen att

röra sig på industrivaruområdet. För det tredje skulle USA vara tvunget att röra sig när det gäller frågan om internt stöd i jordbruket.

Det blev snabbt klart att något positivt resultat inte skulle komma ut av de här förhandlingarna i Genève. Som jag nämnde gick EU ut väldigt konstruktivt i diskussionen och menade att om andra rörde sig var vi beredda att röra oss på jordbrukssidan. G 20-gruppen är väl delvis lite splittrad. Det finns länder som är väldigt positiva till att röra sig mer för att få en överenskommelse till stånd, och det finns länder i den gruppen som benhårt håller kvar vid en väldigt restriktiv hållning. Men det fanns signaler om att G 20-gruppen som helhet också vara beredd att röra sig, kanske inte så långt som vi skulle vilja se men ändå i rätt riktning.

Det stora problemet i Genève var USA som redan från början sade att de inte kommer att röra sig en tum vad gäller internstöd på jordbruksområdet. Då var ju fortsatta ansträngningar att nå ett resultat inte speciellt meningsfulla.

Mötet avslutades med att WTO:s generaldirektör Pascal Lamy fick i uppdrag att inleda dels konsultationer med den här G 6-gruppen som består av de tongivande länderna EU, USA, Brasilien, Japan och Australien, dels konsultationer med en vidare grupp för att se om det över huvud taget är meningsfullt att hålla det möte som är planerat till slutet av juli, det vill säga slutet av den här månaden.

Det är fortfarande oklart vilka slutsatser som Pascal Lamy kan dra av de här konsultationerna. Många riktar blicken mot den närmaste veckan, till exempel mot G 8-mötet och om någonting kan hända i samband med det mötet. Vi har ännu inte fått något klartecken. Det ser alltmör osannolikt ut att det blir ett möte i juli.

Det är fortfarande USA som blockerar. USA:s nya chefsförhandlare Susan Schwab har en tuff uppgift. Hon måste övertyga kongressen om att det är värt att röra sig, och samtidigt har kanske kongressen tidigare fått något optimistiska bedömningar av hur andra medlemsländer kan röra sig när det gäller marknadstillträdesfrågan. Det är inte en speciellt lätt uppgift för henne som ny att klara den ekvationen, och dessutom saknar hon bakgrund i kongressen som hennes företrädare hade.

Kommissionens konstruktiva agerande i Genève var väldigt positivt. Det var första gången sedan Doharundan började som fokus inte ligger på Europa och Europa inte utpekats som sittande med Svarte Petter i de här förhandlingarna. Det har gjort det möjligt för kommissionen att fokusera på våra offensiva intressen och försöka driva fram bra resultat.

Om det inte blir något möte i juli är det möjligt att Pascal Lamy försöker sammankalla ett möte tidigt i höst efter semestrarna. Men då börjar vi få väldigt ont om tid. Även om man lyckas få ett resultat i de tre frågor jag nämnde, har vi fortfarande väldigt svåra och besvärliga frågor att lösa ut som tjänster, utvecklingsfrågor, antidumpning, handelsprocedurer etcetera. Där har många av de länder som vi inte nu har nämnt starka intressen.

Frågan kommer upp nu på Gaercmötet på fransk begäran. Men i takt med att det börjar bli alltmer osannolikt att det blir ett möte i WTO i Genève i juli har väl behovet att diskutera det här minskat. Det är vår bedömning att det egentligen inte händer någonting på Gaercmötet i detta. Ordförandeskapet har lagt fram ett förslag till rådsslutsatser som diskuterades i Coreper i går. Från svensk sida ansåg vi det inte nödvän-

dig med slutsatser i det här läget. Men Frankrike kom med förslag på rätt långtgående begränsningar av kommissionens handlingsfrihet som vanligt. Frankrike fick väldigt lite stöd för det. Vi och Storbritannien som hårdast drev att det inte behövdes fick starkt stöd för den uppfattningen. Kompromissen blev att det bara blir slutsatser som ligger som förslag på Gaerces bord som hänvisar till de slutsatser som antogs i Luxemburg. De säger också att om det blir ett möte i juli ska ett nytt Gaermöte sammankallas. Vi får hoppas att det blir de slutsatserna som går igenom, och allt tyder på det.

Anf. 18 PER BILL (m):

Herr ordförande! Jag fick svar på en del av de frågor jag hade tänkt ställa. Om jag ska tolka vad statssekreteraren säger, ser det lite sämre ut än vi hade hoppats. Det finns vissa rykten som säger att möjligen G 8 och Ryssland och ett eventuellt WTO-medlemskap där ska kunna vara en nyckel för USA. Ligger det någonting i de spekulationerna?

Anf. 19 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Det är alltid svårt att värdera sådana rykten. Det ryktades rätt mycket om att USA fått bra betalt för att gå med på ett WTO-medlemskap för Ryssland. Det är nästan så bra att man undrar om det verkligen kan stämma.

Knytningen till DDA och rundan har jag sett väldigt lite om. Jag tror inte att vi kan förvänta oss att det ska lösa knutarna för USA. Jag tror däremot att de diskussioner som kan genomföras vid sidan om mötet eller på mötet kan ge en impuls till att man tar ett nytt tag.

Anf. 20 PER BILL (m):

Är det fortfarande, för att prata klartext, Brasilien som är ett av de stora problemen? Eller är det USA som har tagit över den rollen? Märker vi någon skillnad när det nu är en ny person som är chefsförhandlare?

Anf. 21 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Jag var väl inne lite på det. G 20 var mindre svårförhandlade och gav mer positiva signaler, och det gäller framför allt Brasilien och några andra i den gruppen. Egypten gav förvånansvärt väldigt positiva signaler i våra bilaterala samtal. Men däremot ligger ett land som Argentina fortfarande stenhårt kvar på helt orealistiska krav i NAMA-förhandlingarna.

Som svar på frågan kan man sammanfattningsvis säga att nu ligger strålkastarljuset mest på USA. Det är klart att det har en viss betydelse att de har bytt chefsförhandlare. Det tror jag. Det är svårt för en ny att komma till första mötet, göra stora eftergifter och framstå som en väldigt svag och opålitlig förhandlare. Vi får se vad det kan betyda för framtiden.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Punkten om EU:s finansiella instrument är struken. Då tackar vi Lars-Olof Lindgren med medarbetare.

Anf. 23 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Herr ordförande! Rådet kommer att diskutera situationen i Sudan och särskilt naturligtvis den oroande utvecklingen i Darfur. Det behövs fortsatta insatser från det internationella samfundet för att förhindra övergrepp och humanitär nöd i Darfur. EU har en viktig roll att öka ansträngningarna tillsammans med FN, Afrikanska unionen och andra parter.

Dagen efter rådsmötet, den 18 juli, äger en Darfurkonferens rum i Bryssel med deltagande från EU, FN, Afrikanska unionen, Nato, USA och Sudans regering. Rådet kommer att anta slutsatser som sammanfattar EU:s gemensamma budskap till konferensen med ungefär följande element.

Unionen betonar vikten av att fredsavtalet från den 5 maj i Abuja börjar genomföras omedelbart och fullt ut för att förbättra säkerheten i Darfur. De attacker och stridigheter som ägt rum de senaste veckorna strider helt mot avtalets anda. EU uppmanar därför de grupper som inte undertecknat avtalet att snarast ansluta sig till det. EU uppmanar också Sudans regering och alla parter att underlätta för humanitär nödhjälp.

Afrikanska unionen och dess säkerhetsstyrka AMIS får nya uppgifter genom fredsavtalet och måste stärkas för att förbättra skyddet för civilbefolkningen och säkra det humanitära tillträdet. Samtidigt är AMIS kapacitet och uthållighet begränsad och ett FN-övertagande för säkerheten i Darfur är nödvändigt.

Regeringen är fortsatt mycket oroad över situationen i Darfur. Fredsavtalet måste respekteras och genomföras. AU-missionen spelar en central roll för genomförandet av avtalet och för att stabilisera läget i Darfur. AMIS måste därför stärkas för att klara sitt uppdrag. Samtidigt måste vi verka för ett FN-övertagande. Vi måste upprätthålla trycket på Sudans regering att acceptera en FN-insats. En regering som inte kan uppfylla sin skyldighet att skydda sina egna medborgare måste acceptera hjälp utifrån.

Anf. 24 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Med tanke på utrikesministerns engagemang och position i den här frågan tycker jag att det är viktigt att vi uppehåller oss lite mer vid detta. Jag vet att det finns ett starkt engagemang, och jag hade nog trott att det skulle vara med glöd och lidelse. Jag vet också att det finns ett stort tillkortakommande i FN i den här frågan.

Vi ser i Coreupapperen att man konstaterar att för att kunna nå en utveckling och förbättrade villkor för den lidande befolkningen måste man ha säkerhet på marken. Det konstateras också att om man försenar implementeringen av det här fredsavtalet kommer den humanitära och säkerhetsmässiga situationen för befolkningen att bli ännu värre än vad den är i dag. Det drabbar de civila. Tusentals byar har bränts under lång tid. Det finns två miljoner människor i flyktingläger. Hundratusentals har dött. Det här har pågått i tre år.

Nu kommer vintern och med vintern hungern. Man har inte kunnat odla någonting. Kanske upp till tre miljoner människor blir beroende av internationell mathjälp. Det kommer att bedömas hur det internationella samfundet lyckas och om man över huvud taget kan distribuera denna

mathjälp. Det handlar om att skydda befolkningen, vilket man delvis misslyckats med. Massvåldtäkter och annat fortgår ju fortfarande. Det handlar också om att man återigen får en utveckling i ett afrikanskt land där rebellgrupper och andra vinner terräng. Det gör att det blir oerhört svårt att hitta säkerhet och fred så småningom.

Nu föreslås det i rådsslutsatserna att rådet ska få stöd för en tidig säkerhetsrådsresolution om detta. Jag tycker att det sannerligen är på tiden. Det har pågått i tre års tid. Vi vet att man har ungefär 90 dagar på sig. Sedan börjar Afrikanska unionens trupper att dra sig ur. Om FN är berett att komma till med ytterligare personer, förutom de 7 000 som redan finns i dag, beräknar man att åtminstone 17 000 soldater kommer att behövas. Då måste vi ha ett snabbt beslut i FN, vilket inte verkar helt lätt nu. Det är därför jag tycker att det vore intressant att höra utrikesministerns åsikt utifrån den kommandohöjden.

Vi måste få en FN-mission i Darfur. Det är vi många som har krävt i oppositionen och från en del andra håll i Sverige. Det är frågan om 17 000 personer räcker. Det är enorma landområden och en väldigt komplicerad konflikt.

Vi har haft en långvarig diskussion i Sverige om detta där vi ibland har grälat om hur man ska definiera det här. Vi har ibland också varit ganska oense om vilket läge som råder i Darfur och Sudan. Det är därför jag tycker att det är viktigt att ta upp detta nu i dag. Det är en av de värsta humanitära katastroferna vi nu börjar se konturerna av.

Vad ska vi då göra? Vi i oppositionen har försökt att bilda folklig opinion kring detta. Om människor inte förstår vad det är som pågår kan man inte heller få stöd för att göra någonting nu. Statsministern har äntligen uttalat att det faktiskt pågår ett folkmord. Har man uttalat det, förpliktat det Sverige att göra någonting. Då vill jag veta vad Sverige gör i FN för att FN ska kunna fatta beslut.

Vad jag förstår står FN vid ett vägskäl. Antingen väljer man att agera, börja göra någonting och fatta beslut för att skydda vad som skyddas kan. Eller så låter man tiden verka, och därmed går man den sudanesiska regeringen till viljes.

FN kommer återigen att stå inför ett misslyckande med en humanitär katastrof som blir uppenbar och där vi kommer att få se ett enormt lidande. Man kommer återigen att säga "aldrig mer" och lägga detta till raden av tidigare misslyckanden, och detta i en tid när man har bestämt sig för *responsibility to protect* och att man vill ha instrument.

Då är också frågan vilket ansvar EU har för detta. Det här har gång på gång varit en dagordningspunkt, och man har hela tiden hänvisat till AMIS och att man ska ha lite mer pengar och lite fler observatörer.

Jag hoppas verkligen att Sverige vid kommande rådsmötet kan sätta ned foten. Det finns några länder till, bland annat Danmark, som nu har sagt att man är beredda att ställa trupper till förfogande. Då är det viktigt att det finns en förankring för vilken beredskap det finns från svensk sida att bistå. Det handlar om vad och hur. Inom vilken tidsplan kan Sverige göra någonting? Om FN lyckas fatta ett beslut kommer det att vara oerhört bråttom med tanke på säkerhetsläget på marken, men också med tanke på den humanitära katastrof som nu ytterligare kommer att förvärras.

Jag är ledsen om jag förlänger vårt sammanträde, men jag tror att det här är en av de absolut viktigaste frågorna vi har att överlägga om. Jag tror också att EU kommer att kunna konstatera att även om FN har brustit har även EU gjort för lite i tid.

Anf. 25 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag delar Gunilla Carlssons känsla av frustration över att så lite har åstadkommits i denna fruktansvärda situation som har rått så länge i Sudan och Darfur. Jag gläder mig åt att Gunilla Carlsson inte underskattar mitt engagemang. Jag sade i mitt anförande när jag blev vald till ordförande i FN:s generalförsamling att ständigt säga "aldrig mer" efter Kambodja, Srebrenica, Rwanda och Darfur underminerar FN:s moraliska auktoritet. Det är fortfarande min uppfattning. Framför allt säkerhetsrådet har ett mycket stort ansvar.

Vårt problem just nu är ju att Sudans regering så hårdnackat vägrar ge sitt tillstånd till att fredsbevarande trupper i internationell tappning kommer in. De är även kritiska till Afrikanska unionens styrka, men den finns ju redan på plats.

När man har en situation där landet vägrar att ta emot fredsbevarande trupp när vi en nivå där besluten kommer att kräva en total enighet bland FN:s permanenta stater, och vi är alla kring det här bordet medvetna om att den enigheten inte finns. Det gäller att på alla vägar trycka på Bashir och den sudanesiska regeringen att gå med på en stationering av internationell trupp i Sudan och Darfur.

Många av oss hade förväntningar på att Afrikanska unionens möte i Banjul den 3 och 4 juli skulle leda till ett tryck på Bashir från afrikanska statschefer. Men det trycket utövades inte så kraftfullt som vi hade hoppats. Eller det kanske vara så att Bashir ännu mer hårdnackat stod fast vid sitt motstånd. Det blev ingen positiv rörelse efter detta möte.

Säkerhetsrådet planerar att ta upp frågan i slutet av den här månaden. Men om inte Bashirregeringen viker sig i den här frågan förutser jag svårigheter att få igenom beslut i säkerhetsrådet. Det är naturligtvis en mycket allvarlig fråga.

Vi hoppas dock att det ska bli ett beslut och att Sudans regering till slut går med på en stationering av trupp. Det finns en betydande fara om man gör en artikel 7-operation mot ett lands vilja eftersom det då kan bli en oerhört stor risk för den trupp som ger sig in och svårt att få trupp att bege sig dit. Ni kan ju se situationer som kan komma i närheten av en Irakoperation om FN-representanter i ett land bemöts som fiender, särskilt om man börjar sätta religiösa stämplor på soldaterna.

Men om vi får ett godkännande från Bashirregeringen efter tryck från de afrikanska staterna pågår planeringen för en internationell styrka som kan uppgå till ett betydligt större antal än nuvarande truppstyrka på ca 7 000. Idealstyrkan är att komma upp till 15 000–20 000. I så fall måste det till bidrag från hela världen. Det finns en beredskap framför allt från de stora truppbidragsgivarna. Subkontinenten, Indien, Pakistan och Bangladesh är de största bidragsgivarna just nu.

Men även vi i nordiska länderna ser på detta. Vi har inlett en planering och diskuterar detta med Försvarsdepartementet. Vi förutser någon form av svensk FN-insats i Sudan med både civil och militär personal. Redan nu deltar vi i södra Sudan med tre militära observatörer, åtta poli-

ser och en stabsofficer. Vi har redan en närvaro i södra Sudan. Men vi utreder nu vilken form ett eventuellt svenskt eller nordiskt bidrag skulle få och har interna diskussioner med Försvarsdepartementet och Försvarsmakten om detta. Vi återkommer i så fall givetvis både till EU-nämnden och till riksdagen om detta.

Vi är högeligen medvetna om den humanitära situationen. Jag har talat med Carin Jämtin om detta. Vi är en av de största bidragsgivarna. Förra året gav vi 225 miljoner kronor till humanitär hjälp och återuppbyggnadsstöd till Sudan. I år har vi hittills gett 139 miljoner. I direktstöd till Darfur gav Sverige förra året 38 miljoner kronor i humanitärt stöd, och vi har avsatt 55 miljoner i år. Till Sudan som helhet bidrar Sverige till UN Workplan för Sudan med ca 100 miljoner årligen varav 30 miljoner beräknas gå till Darfur. Vi bidrar också till Worldfoodprogram med ca 400 miljoner kronor årligen och till UNHCR med 500 miljoner. Delar av de här bidragen används naturligtvis i Darfur. På den humanitära sidan gör vi vårt yttersta.

Själv är jag mycket engagerad. Jag talar mycket med Jan Egeland som är en av mina efterträdare i ämbetet i FN. Han räknar varje dag som man inte utsätter de humanitära arbetarna för förföljelse. Det finns ca 8 000 humanitära arbetare inne i Darfur nu. De är, som jag brukar säga, internationella ögon och öron i konflikten också. De tar betydande risker. Genom att de är vittnen har de också en återhållande effekt på dödandet. Men det finns risk att de också blir måltavlor, och i så fall minskar antalet ögon och öron, och de behövs i Darfur.

Det är en oerhört tragisk situation. Jag tycker att den ställer säkerhetsrådet inför avgörande frågor inom de närmaste veckorna.

Anf. 26 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Vi delar frustrationen men också insikten om att det kan bli ännu värre. De humanitära hjälparbetare som finns kan också tvingas på flykt och skulle därmed inte kunna fullfölja sitt arbete. Det är därför frågan om säkerhet på marken blir så viktig. Att göra en artikel 7-operation under dessa förutsättningar är inte omöjligt. Moraliskt skulle det vara helt riktigt, men det skulle antagligen vara väldigt svårt att genomföra.

Det är därför jag tycker att det känns tillfredsställande att höra att man tittar på detta från svensk sida. Men jag vill påminna om att det egentligen handlar om 90 dagar, och vi har ju en tidsplan i politiken där det också tar tid att få fram saker och ting. Jag konstaterar att Danmark internationellt tydligare har klargjort vad man vill bistå med. Det är ett exempel bara.

Jag skulle vilja ta tillfället i akt och fråga en sak. Det handlar nu om att testa de framsteg som ändå har gjorts i FN-systemet på papperet, det vill säga skyldighet att skydda. Med tanke på utrikesministerns position som ordförande i generalförsamlingen undrar jag om man inte kan ta några som helst andra initiativ i FN-systemet. Utrikesministern har också en viktig post bland EU:s utrikesministrar och lång erfarenhet. Därför undrar jag om man kan konstatera att EU har gjort tillräckligt mycket. Kan man inte vara lite arg och upprörd och säga att EU kan göra någonting mer vid sidan om mer än att hålla den här konferensen? Den konferensens resultat förutsätter ju att det finns säkerhet i och tillgänglighet att komma in i landet. Den verkar ju bli ganska meningslös om det bara är så

att vi måste spela i händerna på den sudanesiska regeringen. Kan man inte göra någonting mer än det man redan gör?

Anf. 27 CARL B HAMILTON (fp):

Jag vill bara instämma i Gunilla Carlssons frågor och anföranden. Jag välkomnar det engagemang som utrikesministern har. Men jag vill understryka det som Gunilla Carlsson sade om krav, det vill säga den här brådskan och den kritiska situationen. Det har varit kritiskt i tre år, men det förefaller bli mer kritiskt, om det är möjligt, under det närmaste halvåret än tidigare.

Anf. 28 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag tror ändå att den här konferensen som arrangeras, och som vi ska ge största möjliga belysning, är ett budskap till alla parter och inte minst till regeringen i Sudan och de afrikanska länderna om vilken vikt EU fäster vid dessa frågor. Den ska ses som en av ansträngningarna att sätta Bashirregeringen under tryck. De kommer ju själva att vara med vid det här mötet. De är beroende av relationerna till dessa 25 stater i framtiden, och de kommer att föra fram ett väldigt tydligt budskap. Sverige kommer naturligtvis att driva den här frågan tydligt på mötet på måndag också inför EU-kretsen. Det är ett bidrag att öka den medvetenhet som Gunilla Carlsson och Carl B Hamilton efterlyser.

Ett alternativ som kan komma att diskuteras är en förstärkning av den afrikanska komponenten, det vill säga att Afrika lyckas utvidga sin närvaro och framför allt effektivisera sin närvaro.

Men jag frågar mig om det verkligen finns tillräcklig kapacitet för att göra den insats som behövs enbart på afrikansk basis. Det kan bli en diskussion om lämpliga nationaliteter att ingå i styrkan. Vi hoppas att den blir sant internationell. Det är inte bra att inte europeiska länder är med i Afrika. Det var ett av skälen till att vi nyligen framgångsrikt ställde upp i Kongo. Vi planerar att ingå i en eventuell nordisk enhet. Det land som vi diskuterat mest med hittills är Norge, men jag tror att Norge, Danmark och Sverige har samma planeringsförutsättningar just nu. Det är det perspektivet vi arbetar i. Vi hoppas att vi ska kunna ha en styrka på plats där. Men här krävs storpolitiska insatser. Jag hoppas att konferensen är ett sådant inslag.

Ansvar att skydda är en av de finaste delarna i deklarationen från förra september. Jag brukar säga att den texten om ansvar att skydda sin egen befolkning från etnisk resning, massdöd och folkmord bör förstoras, ramas in och sättas upp i regeringskanslierna runtom i världen.

Själv tänker jag försöka få en debatt i FN:s generalförsamling om detta innan jag avslutar min tid den 11 september. Jag diskuterar med mina medarbetare i New York om när vi kan ha en diskussion om förebyggande, vilket inkluderar en debatt i generalförsamlingen om ansvar att skydda. Men jag tror att huvudansvaret nu måste läggas på säkerhetsrådet. Säkerhetsrådet måste utöva starka påtryckningar på de afrikanska staterna och framför allt Sudan.

Anf. 29 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande och kolleger! Jag vill bara delge min stora tillfredsställelse över att vi har en utrikesminister som nu vill medge att det finns

problem och inte bara envetet hävdar att det här kan afrikanerna sköta själva. Jag raljerar lite nu. Det var inte riktigt de uttryckssätten, men vi har många gånger diskuterat den här frågan i EU-nämnden utan den här uppriktigheten och problembeskrivningen. Vi har snarare bara haft en bild av att vi måste förstärka AU och att det är fel att göra någonting annat. Därför är jag så nöjd med de svar vi har fått. Vi förstår svårigheterna och hoppas på det starka svenska engagemanget i den här delen med de unika positioner som vår utrikesminister sitter på. Jag hoppas att det blir ett bra möte.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Vi ska inte förlänga diskussionen om historien i EU-nämnden. Det finns kanske fler än ett sätt att se på det som har hänt. Låt oss se framåt nu. Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt handlar om Demokratiska republiken Kongo.

Anf. 31 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Rådet väntas godta de rådsslutsatser som har antagits om Kongo med anledning av valet som ska äga rum den 30 juli. Regeringen har inga invändningar mot dem. De senaste slutsatserna om DRK var relativt omfattande och heltäckande, och de slutsatser som det handlar om den här gången fokuserar mer på den aktuella situationen och EU:s syn. Regeringen är angelägen om att valen, som är centrala för Demokratiska republiken Kongos och hela regionens utveckling, genomförs på ett rättvist och fredligt sätt.

Det svenska bidraget till Euför Democratic Republic of Congo utgör en viktig del av insatsen. Styrkan beräknas i veckan avresa till grannlandet Gabon. Även om allt talar för att de logistiska och tekniska utmaningarna kommer att kunna bemästras och att valen kommer att kunna hållas den 30 juli har de politiska spänningarna i landet intensifierats den senaste vecka. Bland annat har polis skjutit tårgas mot oppositionsanshängare i Kinshasa, och vi får uppgifter om att läget för journalister och MR-aktivister har förvärrats.

Det är viktigt att EU agerar tydligt och snabbt mot övergrepp och oacceptabelt agerande av olika kongolesiska aktörer. Sverige har ungefär 70 personer i Kongo som ingår i Euför Democratic Republic of Congo. Det handlar framför allt om ett specialförband om ca 60 personer inklusive taktisk ledning och flygtransportresurser. Sverige bidrar också till EU:s polisinsats, Eupol, i Kinshasa, samt till insatsen EU-6, som syftar till att upprätta en demokratisk försvarsmakt i DRK. Vi kommer också att ha observatörer på plats i valet.

Anf. 32 JOE FRANS (s):

Ordförande! Låt mig börja med att tacka för engagemanget i den föregående diskussionen om Sudan. Nu gäller det Kongo. Jag vill understryka att det här är en känslig och mycket viktig period för inte bara Kongo utan för själva Afrika. Kongo, detta enorma land, kommer för första gången på 40 år att hålla ett val, och det kommer att bli en stor ansträngning. Det kommer att bli svårt att genomföra det. Det finns över 40 000 vallokaler och 33 presidentkandidater, varav 20 vill flytta på valet. Med andra ord finns det både logistiska och politiska bekymmer på

vägen. Men jag tror också att det finns god vilja och ett enormt stöd från omvärlden, så det är inte omöjligt att det hela kommer att gå bra.

Jag vill dock understryka vikten av att man är med och stöder hela vägen. Tydlighet är viktigt, som utrikesministern framhöll, och det är också viktigt att man följer upp detta så att det inte leder till en situation av systematiska MR-brott, där journalister förföljs. I förra veckan blev en regeringskritisk journalist mördad i sitt hem. Här krävs alltså både tydlighet och stöd. Valet ska äga rum om två veckor. Vi kan bara stödja och hoppas att det går vägen.

Anf. 33 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag håller med om det Joe Frans säger. Jag vet inte om ni vet om det, och det är egentligen svårt att tro, men i Kongo har mer än 4 miljoner människor dödats sedan 1990-talets slut. Jag tror att det är den blodigaste konflikten sedan andra världskriget, och det är i hög grad en gömd och dold konflikt. Om man nu är på väg att komma på fötter ska naturligtvis omvärlden hjälpa till, inte minst EU.

Vi är medvetna om att det kan bli en besvärlig process och att det finns vissa fysiska risker. Som tur är har vi ett av de bästa förband vi kan ha, som är välutbildat och rustat för den här insatsen, som blir nödvändig om det skulle utbryta våldsamheter. Men vi hoppas att det ska bli en kontrollerad process. Det är en miljö som inte har demokratiska traditioner, men det är ett steg i rätt riktning. Det är också möjligt att det blir flera valomgångar, och då blir det en utdragen process. Men jag tycker att EU har gjort en tydlig markering av sitt engagemang i Afrika genom att vara där i så stor omfattning.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Vi fortsätter med Västra Balkan.

Anf. 35 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Västra Balkan är en diskussions- och beslutspunkt vid detta Gaerc. Kosovo kommer att vara huvudfrågan, och Martti Ahtisaari har inbjudits att delta. Makedonien, Montenegro och regionalt samarbete kommer att behandlas.

Förhandlingarna om Kosovos politiska status går nu in i en ny fas med direkta politiska samtal om själva nyckelfrågan. Hittills har få framsteg gjorts. Från svensk sida delar vi dock Ahtisaaris bedömning att det nu är tid att på allvar diskutera statusfrågan. Ett uppskjutande av den frågans avgörande är inget realistiskt alternativ, även om det finns krafter i EU och i regionen som nog skulle vilja att det skjuts upp.

Det är bra att Rehn och Solana har tagit fram en rapport för att förbättra EU:s framtida roll och bidrag i Kosovo. Detta arbete är ett steg i rätt riktning mot ett närmare samarbete mellan EU:s institutioner och en förutsättning för den stora utmaning som EU:s framtida insats i Kosovo är. EU kommer att få ett stort ansvar för Kosovo efter en statusuppgörelse. Förra veckans parlamentsval i Makedonien var en viktig värdemätare för landet i dess strävan mot EU-medlemskap. Det är glädjande att valet i stora drag tycks ha genomförts i enlighet med internationella nor-

mer. De oegentligheter som förekom, om än i mindre skala än tidigare, bör dock naturligtvis följas upp.

Det är glädjande att samarbetet med det självständiga Montenegro, som alla i EU nu har erkänt som självständig stat, utvecklas. Vid Gaerc kommer vidare steg att tas för att utvidga EU:s bilaterala relationer med Montenegro. Montenegro kommer att inbjudas att formellt anslutas till EU:s demarcher, deklarationer och gemensamma ståndpunkter inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Regionalt samarbete är en av hörnstenarna i de viktiga politiska kriterier som Västra Balkan har att följa inom ramen för EU-närmandet. Att ett energiavtal nu har slutits mellan EU och sydöstra Europa är ett positivt tecken, vilket rådet välkomnar i slutsatserna. Efter Gaercmötet håller ordförandeskapet, Rehn och Solana även två trojkamöten – ett med Serbien och ett med Bosnien och Hercegovina.

I mötet med Serbien kommer framför allt landets bristande samarbete med Icty, alltså Haagdomstolen, att diskuteras. Ni känner till Mladić-ärendet. Serbien har ombetts ta fram en aktionsplan för sitt samarbete med Icty. Regeringen anser att trojkan är ett bra sätt att stimulera Serbiens relation med EU utan att för den skull tumma på konditionaliteten och villkoren för Serbiens kontakter med EU.

Anf. 36 ANDERS G HÖGMARK (m):

Ordförande! För en stor och sann Europavän som jag – jag var med redan 1962 och sade ja till Europa i min första valrörelse – känns det frustrerande att utvecklingen på Balkan och Västra Balkan inte går snabbare. I och för sig kan man säga att det sker en hel del, och det finns mycket positivt att säga om de rådsslutsatser som har refererats här, men det känns ändå som om det europeiska bygget lämnar en del övrigt att önska så länge Balkan fortsätter att vara ett problematiskt hörn av Europa.

Nu pekas det på ett antal bitar som faller på plats. Samtidigt fick vi en oroande uppgift om den ryska reaktionen rörande Kosovo – att man inte alls kan tänka sig att agera så som sades och att det var otänkbart att Kosovo skulle få någon typ av självständighet. Detta blir i och för sig en förhandlingsfråga.

I rådsslutsatserna står också att Europeiska unionen kommer att fortsätta underbygga sin politik för Västra Balkan med rätt avvägt finansiellt stöd. Jag tycker att den svenska regeringens position är utomordentligt bra. Utan EU:s politiska dragningskraft och utan att kunna erbjuda ekonomiska möjligheter för regionen finns det ingen möjlighet. Kan man på något sätt ytterligare utveckla detta, så att konflikten i Kosovo inte blir ytterligare en konflikt där de traditionella stormaktspositionerna – Ryssland mot EU – på nytt ska brytas mot varandra?

Kan man tänka sig att agera på ett kraftfullt sätt med någon form av ekonomisk Marshallhjälp i EU:s tappning för Västra Balkan? Det är kanske lite okonventionellt, men efter att ha varit en vecka i Europarådet och pratat med delegationer från de olika länderna och sett den oförsonlighet som fortfarande finns tror jag att det är helt nödvändigt att det sker dramatiska förbättringar i människornas ekonomiska ställning i regionen. Annars kommer det inte att vara möjligt för politikerna i länderna att göra eventuella eftergifter.

2005/06:46

14 juli

Jag har också en liten följdfråga. Någon sade att det finska ordförandeskapets främsta uppgift när det gäller detta hörn av Europa blir att hålla Turkietförhandlingarna på banan. Finns det någon motsatsställning mellan detta och utvecklingen på Västra Balkan, eller kan man tänka sig en kreativ synergieffekt?

Anf. 37 MATS EINARSSON (v):

Jag håller med min kollega i Europarådets parlamentariska församling om betydelsen av den humanitära situationen. Jag tror också att den, som i alla sammanhang, är helt avgörande för att få till stånd en politisk lösning. Jag skulle vilja fråga om utrikesministern kan vara lite tydligare om vilket resultatet av diskussionerna och förhandlingarna om statusfrågan bör bli. Vilket är målet? Är full suveränitet det uttalade eller outtalade målet med dessa förhandlingar, eller kan man eller bör man tänka sig något annat resultat?

Anf. 38 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Det råder ingen tvekan om att det europeiska perspektivet är en oerhört viktig, dynamisk kraft för alla länder i sydöstra Europa – vissa vill inte kalla området för Balkan längre eftersom det namnet ger negativa associationer. Det europeiska perspektivet är väsentligt, och det fanns inte för bara något tiotal år sedan. Jag kommer ihåg när jag var kabinetssekreterare och ordförande i en del av Stabilitetspakten. Då rådde en hopplöshet i regionen, och man såg ingen framtid. Nu ser man ett ljus i slutet av tunneln eller rättare sagt i slutet av förhandlingskorridorerna. Det har fått en mycket positiv effekt. Man ser att Slovenien har blivit EU-medlem och att Kroatien för medlemsförhandlingar, och det sänder viktiga signaler. Det är viktigt att både Kosovo, Serbien och övriga länder också ska ha detta perspektiv för att vi ska få ett samlat och enat Europa.

Ahtisaari har huvudansvaret i förhandlingen. De signaler vi har fått är att detta ska utmynna i ett förslag om någon form av självständighet för Kosovo. Den uppfattningen delas nog av de flesta. USA lutar åt det hållet, och inom EU har det visserligen varit vissa frågetecken, men jag tror att de flesta nu ser det som oundvikligt. Men det är viktigt att Kosovo ger ordentliga minoritetsrättigheter, så att vi inte får en situation där de serber som finns kvar känner att de måste ge sig av eller – ännu värre – att det blir en delning av Kosovo, som man från en del håll har föreslagit. Status och standar är så att säga sammankopplade. Det är viktigt att det blir ordentliga minoritetsrättigheter med ordentliga implementerings- och kontrollmöjligheter.

Det finns dock tveksamhet hos några länder i regionen. Några gör analysen att efter Montenegros beslut att lämna Serbien och olika politiska processer i Serbien som har stärkt ultranationalistiska krafter bör vi inte från omvärlden agera så att dessa krafter tar över i Serbien, och därför bör viss försiktighet iakttas. Det hör vi även inom EU. Det är både länder som klassiskt har goda relationer med Serbien och även andra länder. Men jag tror att majoriteten anser att vi bör följa Martti Ahtisaaris förslag, men vi bör också vara tydliga när det gäller mänskliga rättigheter och minoritetsrättigheter och ge ett EU-perspektiv till både Serbien och Kosovo inför framtiden.

Den yttre ringen är viktig när den här frågan kommer till säkerhetsrådet. Där finns ytterligare en aspekt, nämligen hur Ryssland och Kina ställer sig. Ryssland har ju tidigare framfört stark tveksamhet mot att Kosovo ska ha denna självständighet. Det sker alltså i två faser. Den första handlar om Ahtisaaris ställningstagande och hur de europeiska länderna ska agera. Där är accept för Kosovos självständighet med garantier för minoriteter vad vi från svensk sida syftar till. Inför den andra fasen bör vi ha politisk beredskap för att det kan bli en ganska svår diskussion i FN:s säkerhetsråd, om inte Ryssland och Kina under resans gång övertygas om att det är den här vägen vi måste gå.

Anf. 39 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag vill tacka för utrikesministerns svar. I ett sådant här postkrigland med etniska konflikter ställs hela EU inför en jättestor utmaning. Det framgår också av Ahtisaaris dokument att det som man nu vill bygga upp blir ett av EU:s svåraste civila engagemang. Det är en mycket komplex mission. Parallellt med detta är säkerhetsrådets beslut avgörande för att man ska kunna gå i samma riktning.

Jag tolkar utrikesministerns svar som att Sveriges position är att det är viktigt med ett europeiskt perspektiv för hela regionen. Vi får inte tappa bort den ingrediensen för att man ska få livskraftiga stater. Det är viktigt att det finns både en mänsklig och ekonomisk bärkraft så att det inte blir en svag stat som så småningom kanske föds. Den svenska positionen är också att det är självständighet som är målet.

Därför är det korrekt att man bestämmer att det viktiga inte är status quo. Att fortsätta som nu är nog det sämsta man kan göra. Det är nog oerhört viktigt att man flyttar över ansvaret till människorna i regionen. Man kan inte fortsätta att ha ett FN-protektorat där vi har sett ökande korruption och ökande misstro mot det internationella samfundet. Vi ser också en oförmåga för Kosovo och Kosovos befolkning att skapa ekonomisk stabilitet, nya arbeten och så vidare. Det är svårt att upprätthålla det så som det är nu. Det skulle snarare motverka sina syften.

Därför är det bra att EU nu vill ta ett ökat ansvar och skapa inte bara säkerhetsmässiga utan också politiska och ekonomiska förutsättningar för en fungerande statsbildning. Det är nog en riktig hållning, men det är nog också mycket svårt. Därför är det viktigt – även om det kanske inte är rätt tid och plats för en sådan diskussion nu – att EU, när man nu antar den här utmaningen, inte blir fast i samma hopplösa roll som Unmik har haft de senaste åren. Det är viktigt att man diskuterar också detta i kretsen. Vi behöver inte diskutera det nu. Vi ska utgå från att detta ska gå bra, men om det inte går bra saknar man ofta en *exit strategy*, och någon sådan framgår inte av Ahtisaaris papper. Nu är det inte detta jag efterlyser, men jag tror att vi alla måste vara medvetna om att det i konkreta termer är en nödvändig men mycket svår väg som nu anträds.

Anf. 40 ANDERS G HÖGMARK (m):

Ser man till västra Europa består EU av stater som har vuxit fram under många århundraden. Belgien är ett undantag, och jag tror inte att Belgien som stat hade existerat i den form det har i dag utan medlemskap i EU. Men på Balkan – om man nu ska använda den benämningen; jag gör det i alla fall – kanske man får finna nya former för statsbildningar.

EU skapar en möjlighet till detta. Stater med 700 000–800 000 invånare är kanske utan EU inte rimliga att hantera, men inom ett EU-samfund kan det bli en blandning mellan region och stat. Detta får man återkomma till. Även om de formella processerna måste ha sin gång och är viktiga som fundament måste man parallellt också visa det ekonomiska stödet. Jag vill återkomma till min tidigare fråga om det.

I rådsslutsatserna från 15–16 juni står det ”med rätt avvägt finansiellt stöd”. Vad är enligt svensk bedömning ett rätt avvägt finansiellt stöd? Kan man hitta någon nytändning av stödet som ett slags Marshallhjälp för Balkan? Med 50–60 procents arbetslöshet bland unga människor är det svårt att med dessa otaliga formella processer skapa framtidstro under de kommande tre fyra åren. För att de politiska ledarna ska vara beredda till eftergifter är det nödvändigt att människorna också känner någon förbättring av välståndet.

EU gör ju enorma satsningar just nu. Nu ska jag inte vara så populistisk att jag spelar ut detta mot vinstödet och de miljarder som man är beredd att satsa på bättre vinodling i EU, men det finns med lite statsmannaskap en möjlighet att göra en avvägning av politiska och ekonomiska insatser. Är regeringen beredd att, inom ramen för ett väl avvägt finansiellt stöd, se påtagligt ökade insatser av utvecklingskaraktär för dessa länder samtidigt som processen mot medlemskapsförhandlingar levandegörs?

Anf. 41 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Ja, jag tror att det finns en beredskap att röra sig i den riktning som Anders G Högmark här anger. EU planerar ökade satsningar i hela förmedlemskapsstödet till Västra Balkan under budgetperioden 2007–2013 med 10 miljarder euro. Det är mycket pengar som EU planerar att pumpa in i detta området samtidigt som man givetvis är medveten om att det inte bara handlar om bistånd utan att det också måste kombineras med institutionsuppbyggnad, bekämpande av korruption, brottslighet, narkotikahandel och andra missförhållanden, framför allt det bristande regionala samarbetet, som jag själv såg mycket tydligt när jag jobbade med stabilitetspakten. Man måste utvidga ett regionalt samarbete.

Jag tror att detta också har en roll för det som Mats Einarsson frågar om, alltså status. Ett sätt att något avdramatisera självständigheten i området är att man ser sitt eget land som en del i en väl fungerande region. När det regionala samarbetet stärks minskar dramatiken kring självständighetssteget, på samma sätt som ett EU-medlemskap på sikt också bidrar till att minska dramatiken kring självständighet.

Vi kan inte bortse från att det är svårt att se bärigheten i en lösning för Kosovo som går emot den massiva viljan till självständighet hos en majoritet av befolkningen i området. Men vi måste vara medvetna om att den serbiska minoritetens ställning också måste värnas på ett systematiskt och tydligt sätt. Detta är den balans vi har att försöka åstadkomma.

En ytterligare fråga gällde Turkietförhandlingarna. Jag skulle säga att svårigheterna med att hålla i gång förhandlingsarbetet med Turkiet är större än när det gäller staterna på Balkan. Under min tid i EU:s utrikesministerkrets har, tycker jag, debatten om Turkiet varit svårare än den om Balkanländernas europeiska perspektiv. Det tycks vara accepterat hos alla. Inte minst gör Cyprenfrågan >>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekre-*

tesslagen <<<att Turkietförhandlingen är mycket svår, liksom de opinionseffekter som vi ser att Turkietförhandlingarna har haft i vissa viktiga EU-länder. Det är något lättare att hålla kvar det europeiska perspektivet i Balkanfrågan än i Turkietfrågan.

2005/06:46

14 juli

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.
Vi fortsätter med Mellanöstern.

Anf. 43 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag vill här börja med Libanon. Den frågan är ännu inte helt förberedd inför måndagens diskussion. Därefter går jag vidare med Gaza och Israel–Palestina-frågan.

Jag talade med Javier Solana i går. Det är ingen tvekan om att vi på måndag kommer att tala om Israel och Libanon och risken för upptrappning av den konflikten. Utvecklingen är, som ni alla förstår, djupt oroande. Den förändras snabbt, nästan timme för timme. Regional säkerhet och internationell säkerhet är hotad, med allvarliga risker för hela det internationella politiska läget.

FN:s säkerhetsråd har ett särskilt ansvar att agera. De har ansvaret för internationell fred och säkerhet. Efter ett amerikanskt veto i går antogs inte det resolutionsutkast som hade utarbetats av Qatar. Vi får se vilka ytterligare steg som tas. Det är möjligt att det blir en separat diskussion om Libanon. Resolutionen i går handlade huvudsakligen om Israel–Palestina och Gazafrågan.

Jag vill betona att EU-länderna har ett särskilt ansvar att agera också inom FN. Två EU-länder är ständiga medlemmar av säkerhetsrådet, nämligen Storbritannien och Frankrike. Tre EU-länder är icke-permanenta medlemmar: Danmark, Slovakien och Grekland. En tredjedel av medlemmarna i säkerhetsrådet är EU-medlemmar.

Vi har framfört detta till våra kolleger. Vår polchef, Olof Skoog, har varit i telefonkontakt med flera av dem, och jag själv har också varit i kontakt med New York i ärendet om vikten av säkerhetsrådets agerande i både Gaza-frågan och Libanon-frågan.

När det gäller konflikten i Libanon är det vår uppfattning att Hizbullahs gisslantagande av två israeliska soldater måste fördömas. De måste frigges omedelbart och utan villkor. Det finns inget försvar för den fortsatta beskjutningen av Israels territorium. Samtidigt är det avgörande för den regionala säkerheten att Israels motåtgärder är proportionerliga och i övrigt förenliga med folkrätten. Respekten för folkrätten och den humanitära rätten måste genomsyra parternas agerande. Omvärlden, med FN och EU i spetsen, måste förmå parterna att visa besinning och ta sitt ansvar.

Att civila nu drabbas i så stor omfattning, att civila mål har drabbats och att hela Libanons regering och befolkning har utsatts för blockad och motåtgärder gör att vi frågar oss om inte gränsen för vad som är proportionerligt har överskridits av Israel. I varje fall måste man inse de militära, mänskliga, humanitära, psykologiska och ekonomiska konsekvenserna av en utvidgning av denna konflikt. Särskilt viktigt är det med tanke på att Hizbullah har relationer till Syrien och att Hamas och Hizbullah sam-

arbetar. De har båda kontakter inte bara med Syrien utan också med Iran. Risken för en regional kris vid en militär eskalering är mycket stor.

I EU-diskussionen tillhör vi dem som verkar för ett mer aktivt EU-engagemang i Mellanöstern. Det gäller både konflikten mellan Israel och Libanon och den israelisk-palestinska konflikten. Vi är pådrivande för att få till stånd en ökad besöksdiplomati i regionen. Jag bad själv Solana bege sig till regionen när jag talade med honom i går, och det tänker han göra. Han har svårt att komma in i Libanon, men han kan träffa andra parter i regionen.

Det är viktigt att EU:s insatser kompletterar de fredsansatser som FN gör i Mellanöstern. Kofi Annan, generalsekreteraren, sänder ett team bestående av indiern Nambiar, Annans särskilde politiske rådgivare, Alvaro de Soto, det särskilda MR-sändebudet och Terje Rød-Larsen, som är sändebud för säkerhetsrådets resolution 1559.

Det verkar som om Hizbullahs aktion har förberetts under lång tid. I vilken utsträckning aktionen har koordinerats med palestinska grupper i Gaza eller inspirerats av kidnappningar av israeliska soldater är svårt att bedöma. Det går dock inte att utesluta ett sådant samband. En komplicerande faktor är som sagt Hizbullahs kopplingar till Syrien och Iran, som har lett till spekulationer om att dessa länder är inblandade.

USA har särskilt pekat på Irans och Syriens ansvar för utvecklingen. Man får fråga sig om Syrien och Iran har fulla möjligheter att kontrollera Hizbullah. De har blivit självständiga aktörer genom att de heroiserats i samband med det israeliska tillbakadragandet 2000 som den libanesiska befolkningen till stor del uppfattade som en insats från Hizbullah. Det är dock ingen tvekan om att Iran och Syrien har ett väsentligt inflytande i organisationen som de bör utöva och även de bidra till att minska riskerna för upptrappning och spridning av krisen. Jag vet också att det är ett möte i Arabförbundet nu på lördag. Jag hoppas att man då från Arabförbundets sida manar till besinning och arbetar aktivt för besinning och återhållsamhet i detta farliga läge.

Det är också viktigt att EU gemensamt påtalar vikten av skyddet för civila. Det är inte bara civila libaneser som befinner sig i farozonen utan också ett stort antal EU-medborgare. Vi har cirka 500 svenskar som bor där och 1 500 eller strax däröver som besökare och turister just nu som har svårigheter att ta sig ut. Vi diskuterar nu med våra EU-kolleger, framför allt Frankrike som har en stor ambassad i Beirut, åtgärder som kan leda till en eventuell evakuering av medborgare. Men, som sagt, både vägar och flygfält är nu ofarbara och kan icke användas. Israel upprätthåller en blockad utanför Beirut.

Vi arbetar med frågan timme för timme. Jag har haft flera samtal i dag med mina medarbetare om detta och följer det personligen.

Det är viktigt att få till stånd ett tydligt EU-uttalande som kan ligga till grund för de diplomatiska ansträngningarna. Besinningskravet och värdet om folkrätten är det centrala och skyddet för civilbefolkningen. EU och FN måste göra allt för att vända denna farliga utveckling.

Det är vad jag ska säga om Libanon. Om ordföranden vill kan jag fortsätta med Israel, Palestina och Gaza, eller jag kan göra en paus här. Det är som ni själva vill. Ska jag fortsätta? Det hör samman på sätt och vis. Gör det inte?

Fredsprocessen i Mellanöstern kommer upp till diskussion i samband med vår lunch. För övrigt är jag inte säker på om jag kommer att vara där. Jag ska vara på statsbesök i Kina egentligen, vara där med kungen och drottningen och också träffa Kinas utrikesminister och delta i kungens möte med landets president. Om jag inte kommer att vara där så kommer Carin Jämtin att vara där. Beslut om detta fattas inom kort.

Som sagt, Mellanöstern kommer upp till diskussion i samband med ministrarnas lunch. Därtill kommer naturligtvis en diskussion om Libanon som jag är övertygad om äger rum också vid lunchen. När det gäller Israel och Gaza är också den situationen oerhört allvarig och påverkar både regional säkerhet och internationell fred och säkerhet. Även där måste FN och EU vara i spetsen för att få alla inblandade att bryta våldsspiralen. EU har gjort olika uttalanden och måste fortsätta att skicka klara signaler till båda parter om att omedelbart upphöra med brott mot folkrätten och söka en fredlig lösning på den akuta konflikten. Det har kommit rapporter de senaste dagarna om ett stigande antal dödsoffer, däribland många civila och kvinnor och barn – 23 palestinier dog i förrgår. EU-uttalandet bör betona Israels ansvar för det försämrade humanitära läget, inklusive ansvaret för att samarbeta om återuppbyggnaden för att garantera humanitärt tillträde till Gaza. Det är en linje som Carin Jämtin och jag gemensamt drivit inom EU.

Självklart måste brotten mot folkrätten på både sidor upphöra omedelbart. Kidnappningar kan aldrig accepteras. Den israeliska soldaten måste friges omedelbart utan villkor, och palestinska regeringen och presidenten måste vidta åtgärder för att stoppa terrorbrott och raketbeskjutning. Också Israels militära intrång i Gaza måste upphöra. Våldsanvändningen är oproportionerlig och har inte stöd i folkrätten i Gazaområdet. Våldet hotar att förstöra möjligheterna till återupptagna fredsförhandlingar och är även ett hot mot regional säkerhet.

Israel har som den starkare parten i konflikten ett särskilt ansvar att visa återhållsamhet och återgå till förhandlingsbordet. Bombningarna av civila mål, inklusive det delvis svenskfinansierade elkraftverket i Gaza, utgör en form av bestraffning av folket, skrämsel och intimidering av folket, och står därmed i strid mot den internationella humanitära rätten. Överflygningarna med överljudsexplosioner på nätterna har ju skapat en stämning och en känsla i landet, inte minst hos barnen, som nästan är svår att beskriva.

Det humanitära läget är djupt oroande. Det är viktigt att Israel hjälper till att återinrätta livsviktiga funktioner som el och färskvattenförsörjning och, som vi har sagt, ett ovillkorligt humanitärt tillträde till Gaza och allmänt förbättra rörelsefriheten mellan Gaza och Västbanken. Massgripandet av folkvalda är naturligtvis ett övergrepp som vi vänder oss starkt emot. Israel måste omgående frige de palestinska politikerna eller rättsligt pröva anklagelserna mot dem – om det finns några sådana – om de håller.

Det är den linje vi har drivit, både i förhållande till huvudstäder och i direkta kontakter med Israels ambassadör och PLO:s representant på UD som i flera omgångar besökt vår polchef Olof Skoog. Vi står också i nära kontakt med FN och andra internationella aktörer, både när det gäller det politiska läget och behovet av återuppbyggnad. Vi är också engagerade, som ni vet, i utvecklandet av den mekanism som EU har utarbetat och

som vi hoppas ska kunna träda i kraft. Men det har naturligtvis negativt påverkats av den senaste upptrappningen.

Vi är också pådrivande för att få till stånd en ökad besöksdiplomati, och som jag har sagt tidigare tog jag upp den frågan med Solana. Han kommer givetvis inte att diskutera bara Libanon utan också Gaza när han nu reser till regionen. Det välkomnar vi starkt.

Den här upptrappade konflikten i Gaza och även utvecklingen i Libanon visar ju att det är otroligt viktigt att vi får en framförhandlad och ömsesidig tvåstatslösning som kan ge varaktig fred i regionen. Nästan aldrig har jag känt detta behov så starkt som jag gör nu. Det kommer bara att explodera hela tiden, och detta infekterade sår fortsätter att varas. Säkerhet kan inte vinnas med unilateralt agerande eller militär makt från någon sida.

Det är viktigt att EU verkar för långsiktig fred och försoning. Vi har förutsättningar att göra det. Vi måste få till stånd en strategisk diskussion om hur EU som global aktör i ökad utsträckning kan påverka utvecklingen i regionen, inte bara humanitärt och utvecklingspolitiskt utan också säkerhetspolitiskt. Det är angeläget att EU med sin potentiella kraft – det finns olika krafter som verkar i olika riktningar, vilket försvagar oss ibland – tar fasta på möjligheterna att påverka verkligheten i denna region som är så otroligt viktig för världspolitiken och världsekonomin och de etniska och religiösa faktorer som nu spelas upp allt starkare i världspolitiken. Detta blir en fråga som vi med djupt engagemang och i så stor enighet som möjligt måste samlas kring.

Anf. 44 MARIAM OSMAN SHERIFAY (s):

Herr ordförande! Tack, utrikesministern, för en utförlig redogörelse för vad som görs och vad som kommer att göras. Jag har verkligen fått en del svar på mina frågor. Jag känner en väldigt stark oro över detta. Min fråga som är kvar för mig att ställa är om det finns något konkret som Sverige ensamt eller tillsammans med EU kan göra för att lösa den uppkomna situationen. Utrikesministern nämnde tidigare om biståndsmekanismen, svårigheter att komma fram till palestinierna i Gaza. Vad görs för att hjälpen ska komma fram? Utrikesministern har beskrivit hur situationen i Gaza är, och jag instämmer i den beskrivningen. Jag håller definitivt med. Det bästa är en lösning på den här konflikten inte bara för palestinierna och Israel utan en arabisk lösning. Det handlar om Libanon och Syrien. Det är den arabiska lösningen på konflikten som kan vara det optimala för att vi inte ska hamna i sådana här situationer gång på gång. Jag beklagar Hizbullahs agerande. Men jag tycker fortfarande att Israels agerande alltid är överdrivet, och det är oacceptabelt.

Anf. 45 CARL B HAMILTON (fp):

Herr ordförande! Det är bra att utrikesministern den här gången liksom många gånger tidigare är så klar med att EU ska agera samfällt och vara en global aktör, att vi ska använda Europeiska unionen som ett instrument för svensk utrikespolitik. Om vi inte hade varit medlemmar i EU hade vi inte haft detta instrument. Jag eftersträvar en EU-linje. Jag tror att det vore väldigt bra allmänt sett om Europeiska unionen kunde spela en större roll i Mellersta Östern och man inte bara sitter och väntar

på att amerikanerna ska komma in och på vad ryssarna ska göra. Europeiska unionen ska vara den viktigaste aktören där bland de yttre aktörerna.

Vi ska ta fasta på rådsslutsatserna här också. Utrikesministern hade en bred översikt här, men om vi tittar på de rådsslutsatser som ligger på bordet är de föråldrade. Där står ingenting om Hizbullah, attackerna från Libanon och den israeliska responsen på detta och ingenting om kidnappningen och dödandet av de israeliska soldaterna på den norra fronten. Det sysslas enbart med Gaza och palestinierna där. Utrikesministern får väl klargöra. Utrikesministerns och regeringens syn är väl ganska klar, men det måste till helt andra rådsslutsatser här.

Utrikesministern sade någonting om att Israel är den starkare parten i konflikten. Det kan man säga. Militärt är det ingen tvekan om att det är så, men om man tittar på kartan och ser tillbaka är det inte så. Om Israel hade varit den starkare parten i konflikten hade man vunnit för länge sedan så att säga. Israel är ju sårbart. Det finns ingen militär makt som i längden kan hantera gerillaliknande rörelser, terrorbombare, kidnappningar och så vidare. Jag tycker inte att man kan uttrycka det på det sättet.

Tonvikten i rådsslutsatserna ligger för mycket på att det är Israel som ligger bakom det hela och på Israels respons. Jag kan mycket väl hålla med om att det är överdrivet, och riskfyllt framför allt, med den israeliska responsen på kidnappningarna i Gaza och attackerna från libanesiskt territorium, att det är oproportionerligt. Däremot måste man hela tiden påminna sig om hur läget ser ut, att de som Israel står emot har på sin politiska dagordning att Israel ska utplånas och att terrorism är ett acceptabelt politiskt medel. Annars förstår man inte varför israelerna ger de här svaren, varför de är så, som vi kan tycka, överdrivna i sitt svar, om man inte förstår att de uppfattar sig själva som oerhört trängda med ryggen mot Medelhavet av parter som vill deras förintelse. Den israeliska utsattheten såsom de själva upplever den och som jag också ser är reell återspeglas inte i de rådsslutsatser som ligger på bordet på ett tillräckligt tydligt sätt.

Anf. 46 AGNE HANSSON (c):

Herr ordförande! Den isolationistiska linjen mot den palestinska myndighetens regering har ju inte hittills varit särskilt framgångsrik, för att uttrycka sig vackert om ett misslyckande som jag nämnde redan förra gången. Jag tycker nu att Sverige måste agera hårdare för att EU tar ett ökat ansvar i den här konflikten. USA, som stoppade den resolution som nämndes i går, överser ju med det mesta som Israel gör just nu. Då kan de agera väldigt brett. Vi har inte en färdplan mot fred längre. Nu har vi en färdplan mot krig. Israels premiärminister har ju uttryckligen sagt att Israel nu är i krig, i en krigssituation.

Jag tycker också, och det vill jag höra utrikesministerns synpunkt på, att även Solanas agerande hittills har varit väldigt överseende med Israels agerande. Med de kontakter som finns borde, tycker jag, kravet skärpas på EU:s starkare och hårdare agerande i den här konflikten. Självklart måste krav ställas på båda parter som här har sagts. Extrema grupper bland palestinier måste släppa gisslan och upphöra med attackerna mot de civila. Men framför allt måste nu tonen skärpas kraftigt mot Israel som är den starkare parten och som är en ockupationsmakt i det här fal-

let. Våldet mot de civila i Gaza och invasionen av Libanon måste avbrytas. Den bredd som den har nu kan inte ha skydd i de FN-regler som finns eftersom civilbefolkningen drabbas så hårt. En återgång till färdplanen för fred, där en dialog med samtliga inblandade parter regeringar måste ske, är ytterst viktig i det här sammanhanget. Det är nödvändigt, tror jag, att EU inte bara allmänt uppfattas som en global aktör. Nu gäller det också vilket ansvar EU tar och kan spela när USA tyvärr inte kan spela den roll som nog är nödvändig för att få en möjlig tvåstatslösning färdig.

Anf. 47 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Det är en kuslig stämning, tycker jag, som infinner sig när man i solvärmen talar om en evakuering av européer och svenskar ur det som de facto synes verka bli en krigszon i vårt närområde. Precis som utrikesministern sade handlar det inte längre bara om regional utan också om internationell säkerhet som nu får uppfattas vara hotad. Jag delar den uppfattningen, och det kommer att ställa väldigt hårda krav på de två institutioner vi främst diskuterar i dag, inte bara EU utan också FN där man ställs på prov.

Jag tycker att det är så tragiskt. För bara ett halvår sedan när vi satt här i EU-nämnden och diskuterade hade befolkningar gått till val på ömse sidor för att de ville ha fred, välstånd, arbete, säkra erkända gränser, klara linjer på vad som gäller och för att på något sätt kunna starta ett nytt liv. I Libanon fanns det en demokratiörelse som var stark och som på sikt gav hopp om en starkare stat med bättre funktionsförmåga och en annan tydlighet.

Varje gång är det så i Mellanöstern. När det ser som ljusast ut blir det ännu mörkare än det uppfattats ha varit någon gång tidigare. Det har många gånger förut funnits möjligheter till fredsavtal, och det finns ett starkt stöd för en tvåstatslösning och väldigt mycket stödinsatser och funktioner från hela det internationella samfundet för att hjälpas åt. Men på något sätt är det rörelser som sätts i gång och som vi nu har att hantera igen. Det är de civila som drabbas. Det är de civila som drabbas av terrorattentaten, av den militära eskaleringen, av bristen på vatten, mat och hälsovård. Det är också de civila som varje dag får leva i den osäkerheten i vardagen. Det är på ömse sidor. Det är därför det blir så svårt att hitta vägar för fortsatta förtroendeskapande åtgärder. Man känner sig hotad från ömse sidor.

Det jag skulle vilja ta upp med utrikesministern, förutom att jag delar bilden av hur eländig situationen är, är att understryka EU:s ansvar att agera samfällt. Utrikesministern sade just att en tredjedel av säkerhetsrådet består av permanenta och icke-permanenta medlemmar av EU-ursprung och att det är väldigt viktigt att man inom säkerhetsrådet men också nu i EU-beslut agerar samfällt. Vi hörde utrikesministern som mycket tydligt beskriver vad Sverige driver i huvudstäderna. Jag har också hört det i medierna, att det inte finns stöd i folkrätten för det som nu sker i bland annat Gaza. Vi uppfattar att detta är oproportionerligt, att det står i strid med den humanitära rätten.

Jag har förstått att det är sådant som man kan diskutera. Folkrättsexperter och politiker diskuterar det. Min fråga är, när Sverige så tydligt har tagit ställning, vad det är för mekanismer som ligger bakom en EU-

samordning av detta, får jag kalla det, dömande. Man konstaterar nu att detta står i stark strid mot folkrätten. Jag ifrågasätter inte att det skulle kunna vara så, men jag vill veta. Problemet är att om vi i Sverige driver på detta oerhört tydligt kan det innebära att det EU-gemensamma agerandet försvåras. Om några medlemsstater väldigt tydligt har tagit ställning och sagt att så här är det blir det väldigt svårt att hitta tillbaka till en gemensam ståndpunkt och då backa lite. Samtidigt ska vi också konstatera att jag inte har något emot att Sverige tydligt tar ställning och driver sina uppfattningar. Det är inte det jag kritiserar. Men det kanske kan riskera att Sverige inte fullt ut får genomslag. Man är ute tidigt, man har tydliga uppfattningar och man agerar på ett sätt som kanske gör att man inte blir bland de mest centrala aktörerna inom EU. Det tycker jag är olyckligt med det engagemang och med de olika positioner som vi faktiskt kan spela utifrån.

Låt mig också gå in på förslagen till rådsslutsatser och instämma i det som Carl B Hamilton ville ta upp. De är ju daterade den 11 juli. Precis som utrikesministern sade händer det saker hela tiden. Det nämndes här om de spekulationer som finns kring Syrien och Iran och vilken roll de kan spela. Jag skulle vilja säga att det är en form av spekulationer. Det är väldigt svårt att fästa ned i några rådsslutsatser. I övrigt är det ett väldigt skarpt förslag, men min konkreta fråga är: När Hamasregeringen, som jag har uppfattat det nu, har uttryckt uppskattning för Hizbullahs kidnappning av de israeliska soldaterna, vad får det för konsekvenser för Sveriges och EU:s bedömningar av den palestinska myndighetens nuvarande regering? Vilka krav kommer man att ställa i motsats? Problemet är ju att alla fredens och krigets logiker rubbas väldigt mycket om man har den här helt nya typen av aktörer som hanterar frågor på ett sätt som gör att man indirekt medverkar till den militära eskalering som man nu ser och som vi kan ha många uppfattningar om och diskutera proportionaliteten i. Hur kommer utrikesministern att agera? Vilka skrivningar kommer man att ta in när det gäller dessa aktörer och att det möjligen är samordnat mellan Hamas och Hizbullah?

Anf. 48 MATS EINARSSON (v):

Herr ordförande! Jag skulle kunna börja med att understryka och instämma i det som Agne Hansson sade. Jag delar den bedömning som han gjorde. De reaktioner som vi hittills har sett på det som nu händer i Mellanöstern och på Israels agerande från EU, även från svensk sida, menar jag har varit svaga. Visst riktas det kritik, men det görs på ett sätt så att man får intrycket av att den som riktar kritiken har ansträngt sig för att hitta den lägsta nivå som är möjlig. Jag tror att Israel nu kan konstatera att deras aktioner inte har mött något särskilt starkt fördömande internationellt. Man har naturligtvis varit medveten om och räknat med att det kommer fördömanden, men jag tror att man nu kan konstatera – hittills i alla fall – att dessa reaktioner har varit svaga. Det beklagar jag. Jag tycker att Sverige borde kunna agera mer aktivt och starkare, både som nation och inom EU för att få EU om möjligt att agera med den tydlighet som det här kräver.

I de utkast som vi har nu till uttalanden – de kommer naturligtvis att arbetas om och kompletteras – återkommer formuleringarna om att man uppmanar båda parter att ta sitt ansvar och så vidare. Man understryker

den naturligtvis fullständigt felaktiga bilden att vi här har att göra med två likvärdiga eller ens två jämförbara parter. Det är inte bara så att Israel är den starkare parten. Israel är den fullständigt dominerande parten, militärt, ekonomiskt och vad gäller politiskt stöd, inte minst från USA. Visst kan terrorgrupper som Hizbullah – de är en del annat också men de är en terrorgrupp – orsaka oerhörd skada, inte minst mot civilbefolkningen i Israel. Sådana aktioner ska naturligtvis fördömas. Men man kan inte framställa detta som en konflikt mellan två parter som i någon mening är jämförbara med varandra.

Vilken är den andra parten? Israel är en part. Vilken är den andra parten? Israel slår inte bara mot Hizbullah eller mot Hamas väpnade delar. Man slår också mot den palestinska civilbefolkningen, och man gör det medvetet. Det här är inte i grunden en reaktion mot de kidnappningar som har genomförts och de attacker som har genomförts, som i och för sig ska fördömas, utan det här är uppenbart planerat sedan länge från Israels sida. Syftet är att se till att det inte finns någon möjlighet att upprätta en andra stat. Man slår sönder samhället så fullständigt att det inte går att organisera en palestinsk stat. Det är uppenbart att detta är Israels strategi. Jag är förtvivlad över att man uppenbarligen kan göra det utan starkare reaktioner.

En detalj: att understryka Israels ansvar för att återupprätta infrastrukturen i Gaza. Det är Israel som slår sönder den. Det är som att understryka pyromanens ansvar för att släcka bränderna. Man måste kalla en spade för en spade även när det är diplomati.

Sammanfattningsvis: Jag tycker att Sverige borde agera mer kraftfullt, både som nation och i EU, och göra det offentligt, göra det tydligt. Jag tror inte alls att det skulle minska våra möjligheter att påverka agerandet internationellt utan tvärtom.

Anf. 49 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Tack för den här diskussionen! Den tar jag givetvis med mig, eller Carin Jämtin får ta den med sig. Vi får se hur det blir på måndag. Slutsatserna som ni har fått framför er berör som ni själva har understrukit bara Gaza. Det förbereds nu separata slutsatser om Libanon. Jag är också övertygad om att Gazapartiet kommer att uppdateras vid mötet på måndag. Därför var den här diskussionen så meningsfull.

Jag tar frågorna i den ordning jag har noterat dem. Från Mariam Sherifay var det om de humanitära insatserna. Vi har varit starkt pådrivande för den här mekanismen. Vi har aviserat att vi ger ytterligare medel på det humanitära området för denna mekanism. Vi har drivit, både i förhållande till Israel, i samtal med Abbas, presidenten, och i FN-sammanhang i samverkan med Ocha, avdelningen för humanitärt bistånd, bidrag till regionen, att vi ska få till stånd humanitärt tillträde, möjligtvis till och med en humanitär korridor som öppnas så att man lindrar nöden för de många palestinier som nu drabbats av förödelsen i området. Vi anser också att det är viktigt, apropå det breda perspektiv som Mariam Sherifay tog upp, att inte bara USA engageras för att utöva ett återhållande inflytande på Israel utan att också arabvärlden, inte minst Arabförbundet, utövar ett inflytande för att stoppa åtgärder från Hizbullah och Hamas.

Vi kan enas, Carl B Hamilton, om att EU bör vara en mer aktiv global aktör. Vi har varit pådrivande om att Solana ska vara mer aktiv. Jag

hörde från Mats Einarsson och Agne Hansson att ni uppfattar Solana som alltför passiv. Han har kanske inte fått den ledning från den samlade EU-kretsen som han hade behövt. Jag märkte att han välkomnade att jag i går drev på att han så snabbt som möjligt ska bege sig till regionen, och han hoppades att övriga EU-kretsen ska driva på lika starkt.

Apropå flera frågor vill jag dock säga att vår uppfattning delas av huvuddelen av medlemsstaterna. När det gäller frågan om proportionalitet som Gunilla Carlsson tog upp gjorde ordförandelandet Finland i går ett uttalande. Fritt översatt från engelska uttalar ”presidenten” för Europeiska unionen sin stora oro över den oproportionerliga användningen av våld av Israel i Libanon – man har gjort ett liknande uttalande tidigare om Gaza – som svar på attacker från Hizbullah på Israel. Presidenten beklagar förlusterna av civila liv och förstörelsen av civil infrastruktur. Införandet av luft- och sjöblockad på Libanon kan inte berättigas, *cannot be justified*. Sedan nämner man naturligtvis att Hizbullah måste släppa de tillfångatagna israeliska soldaterna omedelbart och ovillkorligt och sluta attackerna mot Israel. Sedan uppmanas alla länder i regionen att verka för återställandet av lugn i området.

Detta skrev ordförandelandet tryggt medvetet om att detta är vad övriga medlemsstater känner. Vi får säkert höra den debatten på måndag.

Vi har också bakom oss kvartettens ställningstagande, som har spelat en oerhört viktig roll. Jag hörde Agne Hanssons kritik av isoleringspolitiken mot Hamasregeringen. Men det var en position som intogs starkt och tydligt av kvartetten, som omfattar också FN och Ryssland, och därmed får en oerhörd kraft i sig. EU tog på ett tidigt stadium till sig det. Avsikten var naturligtvis att få till stånd en rörelse i riktning för accept av Israel, avståndstagande från våld och accept av ingångna avtal.

Det ironiska är faktiskt att före upptrappningen var det en intressant tendens på gång som härrörde från det så kallade fängdokumentet som utarbetades i fängelserna i Israel. Hamas, Fatah och till och med Islamiska jihad – till en början – var med i att utarbeta en bas för ett gemensamt agerande som skulle kunna leda till ett erkännande av tvåstatslösningen. Kanske inte direkt, men ett klart steg i rätt riktning – en accept av att skapa ett Palestina på Västbanken och i Gaza. Det hade varit ett oerhört viktigt steg. Jag vet inte hur den processen går vidare.

Om man analyserar valresultat från förra året i det palestinska området på vad som verkligen ledde till regimförändringen, tror jag att huvuddelen av de röster som Hamas fick härrörde från missnöje med den ekonomiska och sociala situationen och viss utbredning av missförhållanden i regeringsmakten och mycket mindre med synen på Israel och synen på tvåstatslösningar. Det var därför – tror jag – som Abbas gick ut med förslaget om folkomröstning, som nu inte är aktuellt, för att pröva frågan och därmed höra från det palestinska folket det som någon av er sade, nämligen att både israeler och palestinier vill ha en tvåstatslösning. Det som nu sker leder till en polarisering på båda sidor som är oerhört tragisk.

Sedan var det frågan om att Israel är en starkare part. Ni har hört er egen debatt. Det är inget tvivel om att Israel i hög grad har en militär makt. De har högst sannolikt även kärnvapen. De har stöd från USA. De är ockupationsmakt. Men jag håller också med om att på lång sikt, Carl Hamilton, bör Israel inse att man inte kan upprätthålla en långsiktig stra-

tegi enbart med dessa faktorer. Man blir mer sårbar. Det är inte ett sunt och riktigt sätt att bygga upp ett lands existens på, nämligen att ständigt leva i motsättning och hat med sitt grannland och att dessa grannar ska få sitt hat närt. Vad gör dessa barn som växer upp i Gaza under dessa månader? Vilka attityder grundläggs nu för nästa generation palestinier? Därför hoppas jag, trots dagens dramatik, att israelers insikt om försörjning och samverkan med grannländer leder till att man inte utnyttjar den starka position man har just nu – utan tvivel överlägsen både militärt och politiskt, särskilt med USA:s starka stöd.

Det är viktigt att EU blir en röst av förnuft, medvetenhet om båda sidors oro. Det är naturligtvis viktigt att israeler får en känsla av att Europa står bakom att Israels existens ska garanteras och att våld som metod måste kraftigt avvisas. Samtidigt måste palestinier förstå att vi står bakom deras krav på självständighet och deras krav på att få leva ett liv i värdighet. Att leva mellan vägspärrar och i misär orsakade av militära handlingar av en ockupationsmakt är inte ett förhållande som ger varaktig fred. Bakom detta ligger naturligtvis hos Israel historiska erfarenheter som är oerhört djupa och tragiska. Man måste gå djupare in i psykologin. Om Europa kan bli en aktör som är trovärdig på båda sidor, som agerar inte bara på grundval av folkrätten utan faktiskt också på grundval av långsiktigt upplyst egenintresse hos båda parter. Där skulle jag vilja hamna.

Det kan hända att vi får problem med israeler med det ena och andra uttalandet både som landet Sverige och som medlem i EU. Vi får säkert problem med palestinier som känner förtvivlan för att vi ser båda som lika säkra parter. Jag har hört det från båda håll. Men jag tror att vi måste hålla kursen på grundval av folkrätten, den militära rätten och av vad jag tror är det upplysta egenintresset för alla parter. I den andan ska debatten föras med våra EU-kolleger i Bryssel. Jag anser också, som jag har sagt tidigare, att ha fem länder i säkerhetsrådet, varav två permanenta, ger EU en väldig kraft i det organ som i internationell politik har det yttersta ansvaret för internationell fred och säkerhet. Det ansvaret bör vi ta. Det är därför vi har agerat både genom mina kontakter i FN i New York och genom Olof Skoogs nästan dagliga telefonsamtal med säkerhetsrådsmedlemmarna i EU om vad de ska göra i både Gazafrågan och Libanonfrågan.

Vi har inga problem med att stå för den här politiken offentligt. Jag har försökt att säga vad jag har kunnat. I går ägnade jag halva tiden på eftermiddagen åt detta, och jag kommer att vara tillgänglig att säga samma sak om det så skulle behövas offentligt.

Det är en allvarlig situation just nu. Risken för en ytterligare farlig eskalering är oerhört stor, med alla dessa konsekvenser det har för folken i regionen och för den krutdurk som Mellanöstern är. Vi har inte ens talat om Irak i dag, med ett sektaristiskt våld som tar sig enorma proportioner. Vi har inte talat, utom en kort stund i början med Beatrice Ask, om att Iran inte har gått med på förslaget. Här finns många komponenter. Om det är något som behövs nu är det kyliga huvuden, långsiktigt tänkande och insikt om att militära medel sällan åstadkommer det man önskar. Framför allt i den här regionen behövs en början till en politisk process. Gunilla Carlsson sade att det är så tragiskt att vi för bara något år sedan såg väl genomförda val i Palestina. Vi såg ett val i Israel som gav löften

om att gå vidare på en färdplan för fred och inte krig. Vi såg ett Libanon som har blivit ett land med fred och välstånd. Det är ett land som förut varit så fullständigt en spelpjäs på det internationella schackbrädet. I dag har vi risken för återfall till hat och våld och ett Libanon som blir en spelplan för ett antal olika intressen med ett oerhört lidande som följd för befolkningen i Libanon.

Sverige ska agera. Vi gör självständiga ställningstaganden och driver dem inom EU. Vi tror att vi har en stor majoritet bakom synsättet. Vi känner alla i EU-länderna att vi i vårt upplysta egenintresse måste bli mer aktiva och ta rollen som globala aktörer. EU har ett historiskt tillfälle till detta.

Anf. 50 AGNE HANSSON (c):

Tack för de utförliga svaren och de uttalade förhoppningarna. Det är naturligtvis ingen som har den slutliga lösningen. Det finns naturligtvis en risk för att ett eftersträvat samfällt agerande från EU:s sida inte alltid blir tillräckligt tydligt och kraftfullt. Jag har förstått att regeringen är beredd att agera kraftfullare. Det är viktigt att vi själva skruvar upp tonläget ett varv till och försöker åstadkomma att EU gör det också.

Inte heller är väl den breda uppslutningen bakom isoleringen av den palestinska myndigheten och Hamas skulden till allt detta. Fortfarande ser jag svårigheter i de uttalanden som de har gjort att i en uppriktig dialog förändra synen. Den måste finnas om de ska förmås ändra sig. Det är min – möjligen naiva – tro på människans förmåga att prata med varandra än att snarare isolera sig och slå varandra på käften.

Anf. 51 CARL B HAMILTON (fp):

Det är svårt för Folkpartiet att ställa sig bakom rådsslutsatserna, mycket därför att de helt enkelt inte innehåller någonting om synen på konflikten med Libanon. I och för sig har utrikesministern redogjort för sin syn på detta.

Gunilla Carlsson tog upp två viktiga punkter. Hamas har uttalat stöd för Hizbullah. Syriens och Irans roller är oklara.

Jag är naturligtvis glad över att utrikesministern och jag tydligen har någorlunda likartad syn beträffande att Israel faktiskt är sårbart, trots sin militära överlägsenhet. Jag behöver inte upprepa det. Den insikten bör även återspeglas i det som Sverige säger och den bör återspeglas i EU:s rådsslutsatser.

Nu är det lite oklart var olika partier faktiskt står. Jag vill att vi klargör majoritetsförhållandena i nämnden genom en votering. Det är svårt. Nu röstar vi om regeringens position och inte om rådsslutsatserna som sådana. Rådsslutsatserna är otillfredsställande ur Folkpartiets synpunkt.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Som jag har uppfattat det har vi en majoritet för regeringens ståndpunkt. Sedan finns den kritik som bland annat Mats Einarsson har gett uttryck för, nämligen att regeringen ska vara mer kritisk mot Israel. Sedan finns det en kritik som Carl B Hamilton och Gunilla Carlsson har redogjort för, nämligen att man ska vara mer modest i sin kritik.

Då går det att räkna runt bordet och se att en så kallad kontrapositionsordning kommer att ge en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Anf. 53 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Med tanke på att rådsslutsatserna är daterade den 11 juli, och det händer så mycket i Libanon, måste det ändå göras några konstateranden från EU:s sida om de farhågor och den problematik som Israel ser nu. Hizbullah ökar sitt engagemang, och landet blir *overstretched* med konflikter på två håll. Det får stor betydelse. Israel har också en skyldighet att skydda sin egen befolkning. Därför vidtar man vad man själv tycker är korrekta åtgärder. Vi kan ändå diskutera proportionaliteten i detta. Men det kommer väl ändå nämnas – utgår jag från – i rådsslutsatserna något om hur Hizbullah har agerat på ett sätt som gör att man kan ifrågasätta vilken förmåga Libanon har att spela en konstruktiv roll i det som inte bara handlar om en konflikt Israel–Palestina utan som riskerar att sprida sig? Därför är väl rådsslutsatserna inte fullständiga givet läget just nu.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Just det. Så är det ibland. Det blir formuleringar in i det sista. Regeringen har nu, genom utrikesministern, redogjort för den svenska positionen. Jag kan fråga de olika partirepresentanterna – några har redan begärt ordet – om de ställer sig bakom den position som har redogjorts för här muntligen. Socialdemokraterna gör det.

Anf. 55 MATS EINARSSON (v):

Till frågan om propositionsordningen: Det är inte helt lätt. Jag är ny i nämnden. Ni är mer vana vid den lite märkliga beslutsformen där man konstaterar att det finns en majoritet för regeringens position.

Vi har fått en redogörelse för regeringens position. Jag tackar för den. Jag har full förståelse för att den inte kan vara konkret in i minsta detalj av det enkla skälet att de förslag som kommer att läggas på bordet kommer att se annorlunda ut än de vi ser nu. Därför är det svårt att precisera för vad det finns majoritet. Jag ska försöka göra det.

Jag har inte hört något ställningstagande eller någon position från regeringens sida som utrikesministern har föredragit som jag anser vara felaktig. I den meningen finns det ett slags stöd. Däremot saknar jag en hel del ställningstaganden, krav, preciseringar. Jag har haft synpunkter på hur man bör formulera sig. Men detta är naturligtvis svårt att ställa under proposition.

Med detta infört i protokollet kanske det framgår vari majoriteten består.

Anf. 56 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Mats Einarsson uttryckte sig med önskvärd otydlighet! Jag vill instämma i det.

Det känns svårt att göra ett definitivt ställningstagande och uttala exakta önskemål på hur regeringen ska hantera detta när situationen är så dynamisk som den är. Nu var jag också lite lagom otydlig!

Det finns en faktor som jag hoppades att Mats Einarsson skulle säga. Den känns lite svagt betonad. Den gäller Israels ingripande mot parlamentariker. Här har man sparkat undan möjligheter till konstruktiva förhandlingar med dem som är ansvariga för landet. Det känns som en av de punkter som jag skulle vilja understryka vikten av att ta upp. Det är ett

fullkomligt destruktivt sätt att gå till väga om man vill försöka nå någon form av fredlig lösning.

Fred skapas inte på slagfältet utan det skapas vid förhandlingsbordet. Har man då lyft bort förhandlarna har man verkligen visat vad man har för avsikter.

Jag delar uppfattningen att det, med alla dess luddiga kanter, finns en majoritet, trots allt, med den understrykning jag har gjort. Jag delar å ena sidan uppfattningen att det saknas en hel del, men å andra sidan vet vi inte hur situationen ser ut i morgon.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Om jag tolkade Agne Hansson rätt i sitt andra inlägg hade han en liknande ingång, det vill säga att han stöder regeringens muntligt föredragna ståndpunkt. Är det rätt uppfattat?

Anf. 58 AGNE HANSSON (c):

Ja.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Ja.

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Jag vet inte om utrikesministern vill kommentera?

Anf. 60 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Det är naturligt att vi har en oklar situation av det enkla skälet att vi försöker fixera oss vid ett rörligt mål. Det händer medan vi pratar här och nu saker som påverkar hela situationen. Därför har vi inte fullständiga rådsslutsatser.

Därför har den här diskussionen varit nyttig för mig eftersom jag har fått höra de olika uppfattningar som har framkommit runt bordet. Jag hoppas att ni lutar på att Sverige kommer att driva positionerna på ett klokt och förnuftigt sätt. Vi har noterat vad som har sagts från Hamas sida om stöd för Hizbullahs aktion. Ni kan se på statsministerns mycket tydliga uttalande i Visby om parlamentarikerna. Det finns också med i rådsslutsatsen, Leif Björnlod, att Europeiska unionen uttrycker sin oro över fängslandet av valda medlemmar av palestinska regeringen och *calls for* – begär – deras omedelbara frigivning eller – lägger man till – omedelbar initiering av början av legala förhandlingar. Det elementet finns med.

Det rör sig om ett rörligt mål. Jag uppskattar att det finns insikter om att detta rörliga mål kräver att rådsslutsatser kommer att korrigeras över helgen och på måndag.

Anf. 61 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Jag vill bara kort påpeka att jag inte har samma diplomatiska ursprung, och jag uttrycker mig kanske lite mer direkt. Jag hoppas att detta på diplomatiskt språk betyder ”med stark skärpa”. Att ställa parlamentariker inför rätta i ett främmande land känns fel. Då skulle man kunna tänka sig att Hamas går in och plockar en del från Knesset. Det är inte heller acceptabelt i någon form.

2005/06:46

14 juli

Jag uppfattar det som modest uttryckt – på min vanliga svenska. Hade jag pratat värmländska hade jag använt helt andra ord.

Anf. 62 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):
Vi tar det på engelska!

Anf. 63 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det är en oklar och oerhört oroväckande situation. Det är avgörande att konstatera att det inte längre är två parter vi talar om. Det är en situation som kommer att inkludera alltfler med ännu fler parametrar. Det är oerhört svårt att hantera.

Många runt bordet vill erkänna att det är civilbefolkningen som drabbas och far illa. Men Israels regering är oerhört pressad av situationen. Det måste framgå av de diskussioner vi har. Det är viktigt att se att det ursprungligen är två parter i detta, och vi har fått en oerhört svårhanterlig situation.

Det viktiga för mig är att EU håller samman, dels för att det är det bästa sättet för att vi på något ska bidra till resultat, dels för att det blir samma förutsättningar för att Sverige får det inflytande som vi vill ha med hjälp av ett agerande inom EU. Det är det som är så oerhört viktigt.

Det var därför jag ställde frågor om uttalanden och diskussioner om det folkrättsliga i detta. Det finns mycket funderingar i den delen. Men jag kan konstatera att rådslutsatserna måste kunna kompletteras med de aktioner som Hizbullah har gjort och som har bidragit till att situationen så dramatiskt har förändrats sedan dessa dokument skrevs.

Jag har ännu inte fått något svar på hur utrikesministern tänker sig att det vore formulerat. Mina utgångspunkter utgår från att rådsslutsatserna är ett första utkast och att de kommer att se annorlunda ut när utrikesministrarna träffas. Det ska vara balanserat. Det är två parter intressen som måste vägas upp.

Anf. 64 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag är övertygad om att uttalandet om Libanon givetvis kommer att omfatta både gisslantagande från Hizbullahs sida och raketbeskjutningarna. Sedan blir det en diskussion om oproportionerligt våld eller inte. Det blir de element som finns. De fanns också med i det uttalande som gjordes av Finland i går. Jag är säker på att Hizbullahs aktion kommer att bli ett element.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.
Iran.

Anf. 66 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Det blir en diskussions- och beslutspunkt. Rådet kommer ännu en gång att diskutera Iran mot bakgrund av den senaste utvecklingen i den kärntekniska frågan och anta slutsatser. Slutsatserna väntas beklaga att Iran ännu inte besvarat det paketförslag som Solana överlämnade i Teheran den 6 juni. Frågan kommer därför att återkomma och behandlas i FN:s säkerhetsråd om Iran inte snarast avbryter sin anrikning av uran.

Ett brett internationellt tryck måste upprätthållas på Iran. Jag har själv i samtal som jag haft tidigare – på Beatrice Asks fråga – med Irans utrikesminister uttryckt en stark förhoppning om att landet inte dröjer med att lämna sin reaktion på paketförslaget. En positiv reaktion har efterlysts. EU bör eftersträva att bevara den breda internationella enighet som nu har uppnåtts.

En annan mycket prioriterad fråga är naturligtvis, som vanligt för oss, situationen för de mänskliga rättigheterna i Iran. Regeringen är djupt oroad över vad som förefaller vara en försämring av respekten för de mänskliga rättigheterna i landet. Vi har svarat på olika riksdagsfrågor i ämnet under våren. Vi välkomnar därför att Gaerclutsatserna även kommer att ta upp denna aspekt.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Punkten om Irak är struken.

Finns det några övriga frågor att säga någonting om?

Anf. 68 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Punkten om Irak har strukits. Jag antar att de av tidsbrist har släppt frågan denna gång.

Anf. 69 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Tyvärr behöver Nordkorea diskuteras. Vi kan inte utgå från att ett utrikesministermöte på EU-nivå just nu över huvud taget tar upp frågan. Om inte annat bör frågan initieras. I alla fall vill jag ta upp frågan här.

Det blir snart ett toppmöte EU–Korea inför det ASEM-toppmöte som hålls den 9 september.

Jag vill ta tillfället i akt och fråga utrikesministern vad han gör för bedömning. Är detta ett exempel på ytterligare provokationer och orosmoment som Nordkorea tänker åstadkomma? Kommer ytterligare test? Hur ska man agera? Tänker utrikesministern initiera någon som helst diskussion – eller Sverige, eftersom utrikesministern antagligen inte är med – på detta område i samband med utrikesministermötet?

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Punkten om Korea finns med på dagordningen under A-punkter. I A-punktslistan står det lite om det. Förberedelser inför toppmötet.

Anf. 71 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Ja, just det. Det är i A-punktslistan punkt 10. Men med tanke på att det ska vara ett toppmöte med Korea måste man diskutera den oerhört allvarsamma situation som har uppstått med tanke på Nordkoreas aktiviteter.

Anf. 72 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Det är möjligt att det blir diskussioner vid lunchen. Givetvis kommer frågan upp i korridorerna.

En anledning till att frågan inte har satts så högt på dagordningen är att det är en så oerhört intensiv diskussion i säkerhetsrådet om Korea.

När jag lämnade New York för tio dagar sedan var det en stor diskussion om vad som ska hända med den resolution som Japan har lagt fram. Några medlemsstater tycker att den är långtgående – framför allt Ryssland och Kina. Där nämns sanktionsmöjligheter och annat. Det som man accepterar är kravet på att sexpartssamtalen börjar igen. Men det blev en låsning i säkerhetsrådet på detta. I dag på morgonen har jag fått en rapport om att nya förslag läggs fram. Ryssland och Kina har kommit fram med textförslag som kan tyda på att det inom de närmaste dagarna blir enighet i säkerhetsrådet. Det är naturligtvis oerhört viktigt – precis som Gunilla Carlsson underströk enigheten i EU för effektiviteten i agerandet – att få till stånd enighet i säkerhetsrådet.

Framför allt Kina har en särskild relation till Nordkorea. Kina har ännu inte velat gå fram med hot om sanktionsåtgärder grundande på kapitel 7 i FN-stadgan. Kina vill gå framåt stegvis. Där finns alltså en ny text. Jag såg på kommentarerna från rapporteringen i morse att förslaget har mottagits försiktigt positivt av de länder som drev fram den förra texten. Det är på säkerhetsrådet som uppmärksamheten främst är riktad.

Angående det större perspektivet vet jag inte. Det är en outgrundlig nation och en outgrundlig ledning i det landet. Jag har varit där. Det är svårt att se vilka motiv som ligger bakom detta. De vill i hög grad få uppmärksamheten riktad på deras situation. De ser naturligtvis den iranska processen. De vill väl påminna om att även Nordkorea är en internationell aktör.

Det är ett farligt spel som bedrivs. Det finns all anledning att se det som en säkerhetsrådsfråga eftersom alla stormakter måste vara engagerade i detta. Jag hoppas att det blir enighet om säkerhetsrådets resolution och att den får en viss inverkan på processen.

Det som behöver hända är att samtal sätts i gång igen på sexnationsbasis. Det finns också de som menar att USA bör, liksom i Iranfallet, acceptera att på sikt även tala direkt med Nordkorea och Iran. Men båda de perspektiven avvisas av USA tills vidare.

Jag tror att det på kort sikt handlar om att få till stånd en politisk enighet internationellt och sedan få i gång sexpartssamtalen. Det är de två faktorer som jag tror skulle kunna lugna utvecklingen något. Men oron är stor, inte minst i Japan, över vad som hänt.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Finns det något att säga i övrigt om A-punkterna? Finns det några frågor om A-punkterna?

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser A-punkterna.

Då har vi klarat av alla frågor. Vi önskar utrikesministern med medarbetare en trevlig sommar.

Anf. 74 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Tack! Jag önskar EU-nämnden detsamma och tackar för ett gott samarbete. Jag hoppas att det får fortsätta.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Dan Eliasson med medarbetare välkomna. Vi beklagar dröjsmålet. Vi brukar alltid uppehålla oss länge kring Mellanöstern, men det var nog rekord i dag. Det är bland annat därför vi är lite sena i dag. Det fanns också andra viktiga frågor på dagordningen.

Om jag har förstått saken rätt är det inte så många saker som ska upp på det kommande ministerrådsmötet, så vi kanske kan klara av det här ganska snabbt. Återrapporten har också lämnats skriftligen. Jag vet inte om det finns någonting att tillägga när det gäller återrapporten.

Anf. 76 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Nej, jag delar herr ordförandens bedömning att vi kan göra det här ganska kort. Jag har ingenting att säga utöver det skriftliga när det gäller återrapporteringen från RIF-rådet. Jag kan gå direkt på B-punkterna om nämnden så önskar.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Finns det några frågor från ledamöterna när det gäller återrapporten? Om inte, så godkänner vi den.

Vi går direkt in på kommande ministerrådsmöte. Där har vi först utvärdering av Haagprogrammet.

Anf. 78 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Som ni vet antog Europeiska rådet 2004 ett femårigt arbetsprogram som heter Haagprogrammet. Det var en uppföljning av Tammerfors slutsatserna från 1999. Haagprogrammet är alltså ett femårigt arbetsprogram.

Kommissionen ska göra en halvtidsutvärdering av programmet senast den 1 november 2006. Som en del av det här arbetet har man lagt fram fyra meddelanden.

Ett meddelande är en lägesrapport om hur arbetet fortskrider. Det är det man kallar för Scoreboard plus. Eftersom det är en lägesrapport tänker jag inte säga någonting mer om det.

Det andra meddelandet handlar om ett förslag till en ny utvärderingsmekanism för EU:s politik på RIF-området. Syftet med det här förslaget är att förbättra kontrollen av det nationella genomförandet av fattade beslut. Dessutom är det en utvärdering av de praktiska resultaten av de genomförda åtgärderna. Det handlar lite grann om ändrade rutiner för rapportering som ska ge en bättre överblick för kommissionen och därmed också för medlemsstaterna när det gäller nationellt genomförande.

Vi tycker att det är bra att man jobbar vidare med utvärderingsfrågor och ser att vi faktiskt genomför gemensamma EU-beslut. Jag tänker inte gå in mer på den punkten heller.

Den tredje punkten är ett diskussionsunderlag om framtiden för genomförandet av Haagprogrammet. Som ni kan se är det här meddelandet ganska allmänt hållet. Det sveper över hela politikområden. Kommiss-

ionen redogör översiktligt för vilka initiativ den avser att ta i olika frågor under den närmaste framtiden. Det rör sig i princip om bekanta åtgärder som redan har fattats beslut om, som vi ska genomföra och som ingår i Haagprogrammet. Ni känner igen det här om ömsesidigt erkännande av domar och beslut. Ni känner igen principen om tillgänglighet för information. Ni känner igen det här med att ersätta Europolkonventionen med ett rådsbeslut om att inrätta ett nätverk för de nationella kriminalregistren etcetera.

Det viktigaste, herr ordförande och kära nämndledamöter, är väl den sista delen i det meddelandet. Där hävdar kommissionen mycket klart och tydligt att RIF-samarbetet behöver vitaliseras. Man aktualiserar därför en diskussion om den möjlighet som finns i fördraget för rådet att besluta om att gå över till omröstning med kvalificerad majoritet.

Kommissionen tycker att det är en viktig del att gå över till omröstning med kvalificerad majoritet och medbeslutande med Europaparlamentet. Det finns en artikel, artikel 42 i EU-fördraget, den så kallade passerellen, där rådet med enhällighet på basis av ett förslag från kommissionen kan fatta beslut om att föra över samarbetsområden från tredje pelaren till första pelaren.

Från svensk sida tycker vi att det är nödvändigt med reformer när det gäller beslutsfattandet inom tredje pelaren. Det var ett av skälen till att Sverige, tillsammans med övriga medlemsstater, ställde sig bakom förslaget till konstitutionellt fördrag. Ni vet ju mer än de flesta att det konstitutionella fördraget har fördelen att det ger ett komplett ramverk för utvecklandet av det rättsliga och inrikes samarbetet.

Vi tycker nog att frågan om hur samarbetet inom tredje pelaren ska effektiviseras i första hand bör diskuteras inom ramen för de övergripande övervägandena om vad som ska ske med det konstitutionella fördraget. Vi tycker att det är prematurt att prata om att använda passerellen i det existerande fördraget.

Det är vår ingångspunkt i den här diskussionen. Nu ska kommissionen få förklara sina överväganden och varför de tycker att det här är viktigt. De har redan lagt ut texten något i det här meddelandet. En del av er har kanske tagit del av det hela.

Jag säger också något kort om det fjärde meddelandet som handlar om att ge EG-domstolen en större roll. Som ni vet finns det i artikel 67.2 en möjlighet att besluta om att de särlösningar som i dag gäller beträffande EG-domstolens behörighet avseende asyl- och invandringsfrågor samt civilrättsliga frågor ska tas bort, det vill säga att för asyl- och civilrättsliga frågor ska hela förstapelarregelverket såvitt avser EG-domstolen vara tillämpligt. Rådet kan besluta om detta.

Det är redan angett i det existerande fördraget att så ska ske. Vi tycker att det finns all anledning att honorera den skrivningen, men vi tycker att det behövs lite mer analys och tankearbete innan man fattar något sådant beslut. Kommissionen har en skyldighet att beskriva lite grann vad som händer med EG-domstolen, resurser, behörighet, arbetsmetodik, tidsramar och balansutveckling, innan vi kan gå in i detta på riktigt allvar. Vi avvaktar deras redogörelse på rådsmötet så att vi får lite mer fyllig information innan vi kan komma tillbaka till nämnden och ta ställning till hur vi ska ställa oss till den frågan. Men det är redan angett i fördraget att detta ska ske. Där ser det lite annorlunda ut än när det gäller

användandet av passerellen som jag skulle vilja säga är annorlunda i kvalitet.

Detta är vad jag tänkte säga kort om de fyra olika meddelandena. Jag avslutar där och är beredd att svara på frågor.

2005/06:46

14 juli

Anf. 79 CARL B HAMILTON (fp):

Jag skulle vilja ta upp frågan om passerellen, det vill säga frågan om effektivisering av beslutsfattandet och att man ska kunna gå över till kvalificerad majoritet. Jag förstår faktiskt inte regeringens avvaktande hållning och talet om ett prematurt ställningstagande. Den här frågan har, som statssekreteraren sade, diskuterats i samband med frågan om det nya konstitutionella fördraget. Det har också varit uppe i riksdagen. Som kansliet mycket påpassligt har lyft fram skrev justitieutskottet då när det gäller den här typen av frågor: Behovet av och förväntningar på framsteg inom området med frihet, säkerhet och rättvisa, särskilt när det gäller brottsbekämpning, kräver ett effektiviserat beslutsfattande. Detta medför också ett behov av en ökad användning av omröstning med kvalificerad majoritet.

Justitieutskottet tillstyrkte då konventets förslag, och det sammansatta utskottet, till vilket justitieutskottet avgav ett yttrande, delade justitieutskottets uppfattning. Det blev ju också det beslut som riksdagen fattade i plenum.

Jag förstår inte hur regeringen kan ha den här avvaktande hållningen. Det är faktiskt så att riksdagen, som jag ser det, redan i princip har tagit ställning i precis den här frågan och just beträffande den här typen av frågor. Jag tycker att regeringen bör följa det tidigare betänkandet av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet och bejaka den finska ambitionsnivån som gäller samma sak.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Men det betänkandet gällde hela det konstitutionella fördraget, och det var en helhet. Jag kan skicka med en fråga till statssekreteraren. Finns det en risk att man plockar ut vissa delar och så får man bort de delar som vi tyckte var mest angelägna, nämligen det som skulle förbereda för fortsatt utvidgning och så vidare? Jag vet inte om det har legat till grund för bedömningarna.

Anf. 81 MATS EINARSSON (v):

Det där med passereller var en av de punkter som vi kritiserade när det gäller förslaget till nytt fördrag, så kallad konstitution. Det gjorde vi inte bara för att det öppnar en väg för överstatlighet, vilket vi tycker är oklokt, utan för att det rent konstitutionellt är tveksamt att i ett fördrag skriva in mekanismer för att förändra detta fördrags karaktär på någon punkt utan att ändra själva fördraget.

Jag tycker inte heller att man ska använda den passerell som finns i gällande fördrag på den här grunden. Det är inte bara omoget, utan jag tycker att den svenska positionen borde vara att en sådan förändring inte bör genomföras. Man pratar om effektivisering, men det innebär ju också att vi, om man skulle gå på linjen, också medvetet gör det möjligt att det i framtiden fattas normgivningsbeslut som kan stå i fullständig strid med

vad en svensk riksdagsmajoritet tycker är rimligt och rätt på det här området men som vi ändå blir beroende av.

När man gör sådana här förändringar måste man vara lite grann av djävulens advokat och tänka sig in i det sämsta tänkbara fallet och det sämsta tänkbara beslutet som skulle kunna komma på den här grunden. Är vi beredda att acceptera det? Jag tycker inte det. Och det gäller även EG-domstolen. Där är jag mindre insatt i sakinnehållet, men jag tror nog också att det kan vara klokt att vara lite försiktig med sådana förändringar där.

Anf. 82 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Jag har tur. Mats brukar säga precis det som jag tänker säga. Jag delar den här uppfattningen fortsättningsvis också. I det här fallet tycker jag inte att vi kan lämna ifrån oss den beslutsform som vi har i dag och gå över på passerellerna. Vi har inte antagit någon ny konvention.

Jag tror också att det är klokt att se över det hela när det gäller EG-domstolen. Jag kan tänka mig att ha lite mer fullgångna synpunkter på den diskussion som kommer därefter.

Anf. 83 BEATRICE ASK (m):

Jag ska inte hålla med föregående talare. Jag tycker att det ska sägas att det är väldigt bra att man gör en sådan här halvtidsuppföljning och att man äntligen har ansträngt sig för att börja följa upp vad som händer på RIF-området. Det pratas mycket i EU, men det handlar inte bara om att fatta beslut. Det ska ju genomföras också. Jag tycker att det är bra att man har fått in något slags rutin eller början till en rutin att man följer upp det hela. Det tycker jag att man ska framhålla, även om man suckar lite när man läser handlingarna. Det är mycket och omständligt. Men det här är bra, och det kan bli ännu bättre.

Sedan har jag en viss förståelse för den ståndpunkt som regeringen har. Få områden talar så starkt för de konstitutionella förändringarna som vi hade hoppats att få. Det finns otroliga behov av effektiviseringar här. Jag tror att man ska ha respekt för att ta den långa vägen och använda det som en hävstång för att peka på svårigheterna att arbeta konstruktivt med nuvarande regelverk snarare än att greppa enklare utvägar. Det är inte säkert att det löser detta. Det är mer en taktisk fråga än en fråga om det är nödvändigt att få ökad effektivisering eller inte.

Vi diskuterade detta i morse i vår grupp. Vi kände oss lite som folkpartister, för vi tyckte både–och. Och om man tycker det är det bra att stå fast vid sin ståndpunkt. Jag tror att det är en riktig ståndpunkt att använda erfarenheterna av att det finns ineffektivitet och att vi behöver reformer i beslutsprocesserna på det här området för att nå längre när det gäller helheten. Sedan är det självklart att det kan dyka upp lägen där man känner att det är alldeles nödvändigt att använda de små verktyg som finns. Det kan vi acceptera.

Jag tycker att det är viktigt att säga här att det är bra att man utvärderar och följer upp. Vi vet ju att en del länder pratar mycket, men sedan händer det väldigt lite. Det är det som vi vill komma åt för att öka effektiviteten på det här viktiga området.

Herr ordförande! Låt mig börja med frågan om passerellen och ställningstagandet till att gå i författning och försöka använda den för att föra över ämnesområden från tredje till första pelaren. Man kan konstatera att regeringen mycket klart och tydligt har pekat på behovet av att effektivisera beslutsfattandet i tredje pelaren och till och med varit drivande i det arbetet. Jag skulle vilja gå så långt som att säga att de lösningar som finns i fördraget, som gjorde det möjligt att få till stånd kvalificerad majoritet på det rättsliga och inrikes området på de områden som inte redan nu omfattas av det, ligger Sverige bakom. Det här med säkerhetsventilerna, om någonting träder våra grundläggande regelverk för när så kan vi säga stopp och hänskjuta frågan till Europeiska rådet, är ett svenskt förslag.

Vi är väldigt måna om att effektivisera beslutsfattandet, men vi tycker att vi är skyldiga att skänka värdighet och respekt till den process som gäller för det konstitutionella fördraget. Det är den vägen vi har valt för att fatta beslut om förändringar i beslutsfattandet. I det sammanhanget är det mycket viktigt att understryka att det är i det konstitutionella fördraget som vi har de särlösningar som har gjort det möjligt för oss att gå över till kvalificerad majoritet. De här säkerhetsklausulerna finns inte givet i ett passerelltänkande. De behöver inte alls med självklarhet föras över.

Vi har ärenden som handlar om legalisering av *soft drugs*, vi har frågor om legalisering av prostitution, vi har frågor om tryckfrihetsbrott och annat som skulle kunna beslutas med kvalificerad majoritet i konstitutionella fördraget. Men då har vi sagt: Stopp, kära vänner! Om något land säger att grundläggande värden träds för när kan man "vetera" frågan. Om man nu använder passerellen i stället har vi inte de här säkerhetsmekanismerna givna. Det är skälet till att vi inte går med just nu. Låt oss i stället använda vägen över det konstitutionella fördraget.

Jag tror att jag med detta också har kommenterat Mats Einarssons och Leif Björnlods inlägg.

Till Beatrice Ask vill jag säga att vi också tycker att det är bra att man följer upp vad som har skett. Faktum är att den här processen med att följa upp vad som har skett i tredje pelaren redan inleddes efter Tammerforsslutsatserna då kommissionen lanserade den här idén med ett *scoreboard* där man noterar hur långt man har kommit. Det står någonstans i de här papperna att det här meddelandet från kommissionen om uppföljning just nu kallas för Scoreboard plus. Det är steg två i den här processen.

Med dessa ord hoppas jag att jag har besvarat de frågor och kommentarer som fanns.

Anf. 85 CARL B HAMILTON (fp):

Beatrice Ask sade att vara folkpartist var att vara både för och emot. Men den här gången är vi faktiskt entydigt för. Vi delar inte statssekreterarens och andras uppfattning. Vi menar att effektivisering av brottsbekämpningen och det faktum att den här möjligheten finns i existerande fördrag gör att den bör utnyttjas.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Det var mer ett konstaterande än en fråga.

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Då hoppar vi lite på dagordningen och går över till mötet i den gemensamma kommittén på ministernivå, SIS.

Anf. 87 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Herr ordförande! Jag tror att justitieministern vid det senaste EU-nämndsmötet gick igenom ganska mycket av substansen i detta. Jag tänker inte gå in på det. Jag kan bara konstatera att vi uppnådde en politisk överenskommelse när det gäller berört regelverk den 1 och 2 juni.

Nu har det förekommit vissa kontakter mellan ordförandeskapet och rapportören i Europaparlamentet. Vissa justeringar i förordningen om SIS har gjorts på basis av de här kontakterna. De här justeringarna ändrar inte på förslaget i någon fråga av betydelse. Dessutom är en gemensam deklaration bilagd om att kommissionen inom två år efter ikraftträdandet ska lägga fram ett förslag om den långsiktiga förvaltningen av SIS 2, alltså hur de tekniska systemen ska skötas och av vem.

Det har varit lite diskussioner om förvaltningen. I avvaktan på den slutliga lösningen av den här frågan föreslås nu ett kommittologiförfarande för den tekniska förvaltningen av systemet. Vi hade föredragit att den här frågan hade fått en permanent lösning redan nu, men det var inte möjligt. Vi har därför kommit fram till att vi kan acceptera en kommittologilösning som alltså innebär en tidsbegränsad lösning för den tekniska förvaltningen av systemet. Det handlar alltså inte om några normer på något sätt. Medlemsländer är överens om detta.

Tanken är nu alltså att rådet åter ska bekräfta att det föreligger en politisk överenskommelse om förslagen till rättsakter. Syftet med kontakterna med Europaparlamentet har varit att möjliggöra för parlamentet att godkänna de här båda förordningarna, som är föremål för medbeslutandeförfarandet, redan vid den första läsningen i september månad. Man ska alltså kunna fatta beslut om detta. Det är en förutsättning för att tidtabellen ska kunna hållas. Därför den här lite udda proceduren. Jag tror att alla vet hur måna framför allt de nya medlemsstaterna är om att de, efter moget övervägande, kontroll och utvärdering av att deras system håller erforderlig standard, får komma in i Schengensamarbetet. Därför är det angeläget att vi jobbar hårt på det här området.

Det är två rådsförordningar som blir direkt tillämpliga.

Sedan har vi också ett tredjepelarbeslut. Där kommer riksdagen att föreläggas en godkännandeproposition under hösten. Det är ju mellanstatligt.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Sedan har vi fastställande av befogenheter för och finansiering av grupper med nationella experter med mera.

Anf. 89 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Här kan jag kort konstatera att vi egentligen inte vet vad som kommer att sägas på rådsmötet. Kommissionen har konsulterat en konsultfirma

som heter Unisys och som ni säkert känner igen. De har gjort ett antal intervjuer med samtliga medlemsstater för att utröna vilka idéer som skulle kunna vara genomförbara. Unisys rapport är inte offentlig, och jag vet inte vad de har kommit fram till. Vi har inte fått någon förhandsinformation om kommissionens förslag heller. Vi inväntar därför kommissionens presentation och får därefter återkomma med en bedömning av de konkreta förslagen.

Rådsmötet ligger ju inte nästa vecka utan veckan därpå. Det gör att det är lite fattigt med dokumentation fortfarande. Vi kompletterar löpande till nämnden när det dyker upp någonting.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Vi är medvetna om det. När vi fattade beslut om att lägga det här mötet lite tidigare tog vi också det i beaktande. Alla är medvetna om det.

Anf. 91 BEATRICE ASK (m):

Jag har naturligtvis ingen annan ståndpunkt än att man måste invänta kommitténs förslag. Jag vill bara påminna om att vi har haft en lång diskussion där vi var rätt överens om synen på gränskontrollbyrån och dess arbete. Det finns en strävan från många länder att bygga ut detta på alla möjliga och omöjliga vis. Där har vi inte samma behov som en del länder upplever att de har, och vi ser en del bekymmer med det. Man måste ta med sig det in i diskussionerna som kommer när man väl får förslagen. Det som står i andra stycket under den svenska ståndpunkten är ju ett understatement. Det står att det finns stora skillnader mellan kulturen inom gränskontrollen mellan olika länder. Här finns det faktiskt mycket som man kan fundera över. Jag tror att det är viktigt med en viss försiktighet.

Anf. 92 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Herr ordförande! Om jag hade haft längre tid på mig hade jag redogjort för de grundläggande ingångsvärdena från vår sida i en sådan här diskussion, nämligen att nationell säkerhet och gränskontroll vid våra gränser är förbehållet svensk myndighet. Sedan kan det finnas vissa undantagssituationer som *hot pursuit* och efterföljande i Schengensamarbete. Vem vet? Det kanske kan finnas någon praktisk situation då det kan behövas någonting här också. Hittills har vi inte sett någon sådan, men vi får väl höra vad kommissionen säger.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi informationen. Då har vi inga fler punkter om jag är rätt underrättad.

Anf. 94 Statssekreterare DAN ELIASSON:

Nej, det var A-punkterna, och där kan jag bara hänvisa till det skriftliga materialet. Vi vet fortfarande inte vad som kommer att dyka upp eftersom det ligger en bra bit framöver. Vi är lite osäkra. Det finns några idéer.

2005/06:46
14 juli

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser A-punkterna.

Då tackar vi statssekreteraren med medarbetare och önskar en trevlig sommar.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Barbro Holmberg med medarbetare välkomna. Vi beklagar dröjsmålet. Men vi har hunnit jobba in 20 minuter på det förra ärendet. Det här tar kanske lite längre tid.

Vi har som vanligt en återrapport. Den har vi fått skriftligt. Finns det något mer att säga om den?

Anf. 97 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Nej.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi återrapporten.

Vi går vidare till dagordningen för ministerrådsmötet. Den första punkten rör global migration.

Anf. 99 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Först ska jag säga att det inte finns några A-punkter på dagordningen. Den första punkten gäller global migration.

Först och främst kommer vi att ta upp förberedelserna inför FN:s högnivådialog om migration och utveckling. Där finns det en gemensam EU-ståndpunkt. Den kommer att antas av allmänna rådet på måndag, den 17 juli. Nämnden har kanske hunnit titta på den ståndpunkten. Vår uppfattning är det här är en ståndpunkt som är väldigt väl balanserad och som tar upp alla de olika aspekterna av migration. Den har också ett helhetsperspektiv på migrationsfrågorna.

Sedan kommer det en rapport från ministerkonferensen om migration och utveckling som ägde rum i Rabat i början av den här veckan. Det är också en del av förberedelserna inför FN:s högnivådialog om migration och utveckling. Den här konferensen arrangerades av Marocko. Initiativ hade tagits av Spanien, Frankrike och Marocko. Det här var faktiskt första gången som EU-länderna satte sig ned tillsammans med länder från Afrika och diskuterade migrationsfrågor. Det är min uppfattning att det har ett värde i sig att den här konferensen ägde rum.

Man kan också säga att det var en väldigt bred ansats i konferensen. Det speglades av deltagarna. Där möttes migrationsministrar, utrikesministrar, biståndsministrar och arbetsmarknadsministrar. Det handlade om hela spektrumet av migrationsfrågor.

Det antogs en politisk deklaration och en handlingsplan där man tog upp migrationens positiva effekter både i länder som människor kommer ifrån och i länder dit människor kommer, alltså destinationsländer. De negativa effekterna av migration togs också upp. Det togs upp diskussioner om människosmuggling, *brain drain*, irreguljär migration och så vidare.

Jag representerade alltså Sverige på den konferensen och höll två anföranden. Jag pekade bland annat på vikten av att ha just ett helhetsper-

spektiv och att se migrationens positiva effekter. En annan sak som jag tog upp var vikten av att se asylfrågorna och flyktingfrågorna. Det här är naturligtvis det man brukar kalla för *mixed flows*. De flesta människor som försöker ta sig från Afrika till Europa är migranter, men det finns ju också människor som är flyktingar och som är i behov av internationellt skydd. Vi får inte hamna i en diskussion där man bara ser migrationen. Vi måste också se att det finns en flyktingproblematik. Det här var också någonting som FN:s flyktingkommissarie tog upp.

Nästa punkt under rubriken "Global Approach to Migration" är situationen i Medelhavsområdet. Det har framgått i medierna att migrationen över Medelhavet och till Kanarieöarna har varit väldigt betydande under den senaste tiden. Den har också varit väldigt dramatisk. Människor försöker ta sig till Spanien, Malta, Italien och Kanarieöarna och riskerar sina liv. En del omkommer till och med på vägen till Europa.

Mot den här bakgrunden har Spanien bett medlemsstaterna om hjälp med teknisk utrustning. Då tänker man sig båtar, helikoptrar och så vidare för insatser vad gäller gränskontroll utanför den afrikanska kusten och också utanför Kanarieöarna. Det har sänts en förfrågan till samtliga medlemsstater via Frontex.

Från svensk sida har vi beslutat att inte delta i insatser vad gäller båtar och helikoptrar. Vårt svar på frågan om hjälp från Spanien är att Sverige kommer att bistå med finansiering av UNHCR:s projekt i vissa afrikanska länder.

Tanken här är naturligtvis det som jag nämnde tidigare. Man behöver gränskontroll. Det är viktigt, men det räcker inte, utan man behöver också bygga upp kapacitet att kunna urskilja vilka människor som faktiskt behöver internationellt skydd.

Under det möte som äger rum den 24 juli kommer vi att få en rapport från Frontex och kommissionen om hur det här arbetet fortsätter under hösten och sommaren.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen.

Nästa punkt: Migrationsströmmar.

Anf. 101 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Kommissionen kommer vid nästa möte att presentera ett meddelande om en strategisk plan för laglig migration, det vill säga arbetskraftsinvandring. Som nämnden säkert kommer ihåg presenterade kommissionen en grönbok om ekonomisk migration. Utifrån de synpunkter som har kommit in har man utarbetat en strategisk plan.

Planen kan delas in i fyra områden som gäller både rättsliga och icke-rättsliga insatser. För det första vill man se en struktur för ett gemensamt regelverk för arbetskraftsinvandring. Här tänker man sig lagstiftning på ett antal områden. Tanken är att man ska lägga fram förslag till sådan lagstiftning 2007. Den andra delen är kunskapsuppbyggnad och informationsutbyte om laglig migration. Det tredje är integration, främjande av integration i EU, och det fjärde är utökat samarbete mellan EU och ursprungsländer för att just stimulera de positiva effekterna av migration.

Majoriteten av medlemsstaterna, inklusive Sverige, är positiv till att man nu försöker definiera vilka frågor när det gäller arbetskraftsinvand-

ring som kan lösas bäst på EU-nivå. Samtidigt har man understrukt att de nationella systemen för arbetskraftsinvandring ser väldigt olika ut, och därför måste de gemensamma åtgärderna vara så flexibla som möjligt.

Från svensk sida menar vi att kommissionens strategiska plan som nu kommer att presenteras är väl avvägd. Den kommer att utgöra ett bra underlag för en fortsatt diskussion. Kommissionen har också aviserat att det här kommer att behövas mycket konsultationer och diskussioner för att komma vidare. Det här är ett bra underlag för en sådan diskussion.

Anf. 102 BEATRICE ASK (m):

Herr ordförande! Vi får se vad diskussionen får för underlag och vart den leder. Rent allmänt känns de ingångsvärden som kommissionen har fastställt lite för trånga och begränsade för oss moderater. Det handlar framför allt om att det – hårt uttryckt – är först om man verkligen inte lyckas hitta någon inom EU som duger som man möjligen ska kunna låta någon annan komma. Jag är rädd för att ett sådant regelverk blir ytterligare en sten i den mur som EU bygger runt sig själv. Jag tror på fri rörlighet och ökade friheter, och vi ser också att det finns människor som är intresserade. Därför är jag rädd för att byråkratin blir ett hinder.

Man innan vi har sett underlagen är det naturligtvis svårt att säga hur läget ser ut. Jag hoppas dock att Sverige kommer att medverka till att man får icke-byråkratiska och grundläggande regelverk som verkligen kan vara till nytta. Visst måste det vara någon ordning på rörligheten över gränserna, men man får inte bygga strikta murar, för då kommer vi att behöva ännu fler helikoptrar och annat som ska värna gränsen mot Afrika och andra världsdelar. Det är inte sunt. Det är vår grundinställning.

Anf. 103 CARL B HAMILTON (fp):

Jag kan instämma i det mesta som Beatrice Ask sade. Det finns en fara att gemenskapsregler för migration till unionen i själva verket kommer att exploateras för att begränsa migrationen till unionen.

Den tanke som är regeringens ståndpunkt, att man ska ta till vara den arbetskraftspotential som redan finns inom unionen, blir problematisk. Det är oerhört svårt om man har 27 medlemsländer att undersöka om det finns mekaniker, läkare eller vilken yrkesgrupp det nu kan vara, någon annanstans inom unionen innan man importerar dem från ett tredjeland. Jag tror att det i praktiken blir en mur, som Beatrice Ask sade.

Jag undrar också vad regeringen menar när man skriver om detta. Vem är det som i Sverige ska undersöka om det finns något behov av arbetskraft eller inte? Är det Ams, är det arbetsgivarna eller är det facket?

Anf. 104 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Den här diskussionen har bara börjat. Vad man kommer fram till och hur det ska genomföras är svårt att se i dag.

I EU har många länder i dag en mycket försiktig hållning till arbetskraftsinvandring. Det ser väldigt olika ut i olika länder. Vi måste naturligtvis hela tiden bevaka att vi inte går in i ett system som är för begränsande. Först handlar det om att identifiera vad vi ska ha gemensamma regler om, och därefter får man ta ställning till hur de ska se ut. Det måste finnas en flexibilitet här eftersom det ser så olika ut i olika länder.

Jag kan se ett värde av gemensamma regler på vissa områden, till exempel att man har gemensam utformning av uppehållstillstånden, att migranter har samma rättigheter i alla länder i Europa. Det finns en rad sådana områden som är viktiga. När det gäller kvantitet och hur reglerna ska se ut tror jag att just flexibilitet är viktig.

Anf. 105 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det är väl också viktigt att man redan i den inledande diskussionen om dessa frågor tar med den svenska modellen med starka parter på arbetsmarknaden och tecknande av kollektivavtal. Det är bra att detta finns med redan från början.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Om inte statsrådet vill kommentera det sista – jag såg det mest som ett medskick, och jag ser att statsrådet nickar och håller med – konstaterar jag att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Nu fortsätter vi. Finns det några övriga frågor under den här delen av ministerrådsmötet, eller ska vi gå över på den gemensamma kommittén på ministernivå?

Anf. 107 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Jag ska också säga att det på dagordningen finns en punkt B om olaglig invandring. Där har kommissionen för avsikt att presentera ett meddelande om irreguljär migration. Innehållet i det har ännu inte skickats ut, men jag ville ändå nämna att punkten kommer att tas upp.

Nästa punkt är under den gemensamma kommittén och handlar om viseringsfrågor.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Vi talar om punkt 4, En gemensam europeisk viseringspolitik.

Anf. 109 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Denna fråga kommer upp. I dag är reglerna för viseringar spridda i ett antal olika rättsakter och i den gemensamma konsulära anvisningen och den konsulära handboken. Nu pågår ett arbete med att försöka samla viseringsbestämmelserna i en sammanhållen förordning. Samtidigt ska man uppdatera en del av reglerna. Kommissionen väntas presentera ett förslag till en sådan förordning. Vi är positiva till att man får ett sammanhållet regelverk på detta område.

Anf. 110 LEIF BJÖRNLOD (mp):

I det här fallet delar vi inte regeringens uppfattning. Vi har diskuterat viseringar tidigare. Bland annat har vi talat om avgifterna för visering när det gäller barn. Kommer det att tas upp den här gången, att man har särskilda avgifter för ensamkommande barn och så vidare? Vi hade en diskussion om avgifterna. Kommer den diskussionen upp här?

I övrigt tycker vi att det är bättre att ha viseringar på nationell nivå.

Anf. 112 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Nej, det handlar inte om avgiftsfrågan. Här handlar det mer om att samla ihop regler som finns spridda så att det blir enklare för dem som ska tillämpa det regelverk som finns. Avgiftsfrågan kommer inte upp.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner den informationen.

Sedan har vi övriga frågor. Där har vi fått två nya frågor som handlar om undantag från viseringskrav för vissa tredjeländer och om viseringslättnader för Moldavien.

Anf. 114 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Det gäller viseringsreciprocitet gentemot vissa tredjeländer. Kommissionen kommer att presentera en andra rapport om de åtgärder som man har vidtagit. Man har nyligen haft möten med USA och Kanada. Vi har slagit fast principen att det ska råda en ömsesidighetsmekanism. De länder som EU har viseringsfrihet för ska också vi kunna resa in till viseringsfritt.

Nu kommer kommissionen att redogöra för det arbete man har utfört, och det ser vi positivt på.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner den informationen.

Punkt 4 b, Gemensamma centrum för viseringsansökningar, finns den med eller inte?

Anf. 116 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Ja, den finns också med. Den frågan var också uppe på förra RIF-rådet, men den togs inte upp ordentligt eftersom det inte fanns något förslag. Bakgrunden till det här är en diskussion som har pågått under mycket lång tid. Nu väntar vi oss att kommissionen kommer med ett förslag om hur man ska gå vidare med ett pilotprojekt.

Från svensk sida ser vi positivt på att man försöker utveckla detta vidare så att man faktiskt får gemensamma viseringskontor.

Anf. 117 CARL B HAMILTON (fp):

Jag antar att det handlar om gemensamma viseringskontor i länder utanför Europeiska unionen. Om det till ett sådant kontor kommer en person och säger att han vill söka politisk asyl, vad gör man på kontoret då? Hur bemöter man en sådan förfrågan?

Anf. 118 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Det är en fråga som man får ta upp när man diskuterar detta. Det är ännu inte klart om det ska vara kontor som bara tar emot viseringsansökningar eller om det ska vara kontor som också prövar ansökningar. Det är en lång rad praktiska frågor som fortfarande är utestående. Vi får se vad kommissionen kommer med för förslag. Som pilotprojekt bör man kunna

2005/06:46
14 juli

pröva att ha ett viseringskontor som tar emot ansökningar och sedan skickar hem dem. Det kan man börja med, och sedan får man se vad man kan gå vidare med.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:
Vi godkänner den informationen.
Sedan har vi Moldavien.

Anf. 120 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):
Det är en punkt under övriga frågor. Tjeckien har bett RIF-rådet att ta upp frågan om möjligheten att inleda förhandlingar med Moldavien om viseringsförenklingar och återtagande. Från svensk sida ser vi positivt på det.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:
Då godkänner vi den informationen.
Vi tackar Barbro Holmberg med medarbetare och önskar en trevlig sommar.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi Ingrid Petersson med medarbetare välkomna.

Vi börjar som vanligt med en återrapport. Den har vi fått skriftligen. Finns det något att tillägga?

Anf. 123 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Nej. Jag tror att det väl framgår av återrapporteringen vad som hände på det rådet.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi återrapporten.

Vi går in på kommande ministerrådsmöte. Där har vi först ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 125 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

På jordbruksområdet kommer man att behandla en reform av vinsektorn. Det tas också upp på det här mötet. Man hoppas nå en politisk överenskommelse om ekologisk produktion och spritdrycker. Man kommer att behandla marknadsordningen för bananer och energigrödepremier.

På det informella ministerrådet, som äger rum redan i september, kommer man att diskutera den europeiska modellen vad gäller jordbruk och de utmaningar som jordbruket står inför. Detta är väl egentligen en omskrivning av frågan: Hur ska vi fortsätta att reformera CAP? Det kommer alltså att bli ett viktigt möte.

På det veterinära området handlar det om den gemensamma djurhälsopolitiken. Man hoppas nå en politisk överenskommelse vad gäller slaktkycklingdirektivet. När det gäller livsmedelssäkerheten är det fortsatta förhandlingar med tredjeland och en förordning om bekämpningsmedel som står på dagordningen. På fiskeområdet är det som vanligt kvotförhandlingarna, TAC, som ska tas upp, liksom en återhämtningsplan för Östersjön, fiskeriavtalet med Norge, fiskeriförvaltningen i Medelhavet och en återhämtningsplan för rödspätta och tunga i Nordsjön och, tror jag, i Engelska kanalen.

Anf. 126 ANDERS G HÖGMARK (m):

Jag ska fatta mig kort. Det är viktigt att man också följer upp de beslut som man har fattat. När det gäller fiskeripolitiken finns det en rad beslut som har fattats. Det är också viktigt att man ser till att de efterlevs. Det finns nog anledning att ifrågasätta om de verkligen efterlevs överallt. Jag hoppas att Sverige verkligen prioriterar detta. Man har gjort det tidigare, och jag hoppas att man fortsätter med det.

Anf. 127 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Ja, absolut.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen.

Nu går vi in på jordbruksfrågorna. Där har vi först En hållbar europeisk vinsektor.

Anf. 129 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Den sektorn är väl tyvärr ohållbar. Man kom den 22 juni med ett meddelande inför en kommande reform av marknadsordningen. Det vill säga att det ännu inte är något skarpt förslag. I meddelandet tar man upp de problem som finns. Det är strukturella obalanser, nedgång av konsumtionen av europeiskt vin, minskad konkurrenskraft, komplicerade regelverk och bristande miljöhänsyn.

Här finns det fyra olika alternativ som man vill börja diskutera. Det är ju en inledande debatt. Det första alternativet är en i princip oförändrad situation. Det andra är vad man kallar för djupgående reform. Det tredje är en reform i linje med vad man tidigare har gjort med CAP, det vill säga en frikoppling. Det fjärde är en full avreglering.

Det framgår väl ganska tydligt av de papper som vi har fått att kommissionen har en favorit, nämligen en djupgående reform. Det innebär att man tar bort destillationsstöd, stödet till privat lagring och till druvmuster. Man säger att budgeten ska bibehållas och att man ska ha nationella kuvert. Den kanske största delen är vad man kallar ett frivilligt röjningsbidrag. Det är helt enkelt tänkt att man ska rycka upp vinrankorna. Detta ska vara som i sockersektorn, det vill säga mycket generöst första året för att sedan trappas ned fram till 2013. Man tänker sig att 400 000 hektar ska avvecklas under en femårsperiod. När man sedan har avvecklat dessa områden ingår ett frikopplat stöd.

Det andra alternativ som kan komma att läggas fram är att man går direkt på en reform av CAP. Kommissionen tycker dock att det är alltför drastiskt, och det blir en tuff omställning. Från svensk synpunkt är vi för en genomgripande reform, och vi har en principiell inställning att vi vill ha det så avreglerat som möjligt, och vi vill begränsa budgeten.

För att se mer pragmatiskt på det måste jag säga att jag tror att det kommer att bli oerhört svårt att reformera marknadsordningen. Vinproduktionen är kulturellt oerhört stark i de sydliga regionerna. Jag tror att man kommer att hamna någonstans i alternativ 2, på väg mot alternativ 3. Vi kommer att försöka verka för att reformen blir så budgetbegränsad som möjligt och så omfattande som möjligt. Vi kommer också att uttrycka en resonerande tveksamhet till de nationella kuverten.

Anf. 130 CARL B HAMILTON (fp):

Vi är väl överens om att Sverige är för en avreglerad vinsektor. Det är ett av de alternativ som kommissionen har fört fram. Då måste väl också någon argumentera för den ståndpunkten vid mötena.

Det som statssekreteraren nu för fram är att Sverige inte ska driva denna hållning annat än möjligen *en passant* i början för att sedan stödja alternativ 2, djupgående reform. Vem ska stå för ståndpunkten om en avreglerad vinsektor om inte Sverige och andra nordliga länder gör det? Någon måste finnas med i diskussionen och spänna upp debatten på detta sätt. Annars kommer man aldrig till det tredje alternativ som statssekreteraren sade att alternativ 2 skulle leda till. Vi kommer aldrig att nå dit om

det inte finns några länder som med engagemang och kraft argumenterar för det.

Det tycker Folkpartiet att Sverige ska göra, argumentera för trean. Det är möjligt att vi framstår som lite udda och isolerade i början, men det är ändå den ståndpunkten som vi har. Jag tycker att den diskussionen måste knytas ihop i de här jordbrukssammanhangen med de resonemang som Sverige har fört fram om folkhälsoaspekten på alkoholfrågan. Den är ju helt frånvarande när producenterna och byråkraterna inom Europeiska unionen sitter och diskuterar jordbrukspolitik. Men det är ändå en ståndpunkt som vi har drivit med stor enfasc i andra sammanhang, införselkvoter och så vidare, så den hör ihop med den här frågan och bör lyftas in i det här sammanhanget också och understödja den svenska linjen.

Anf. 131 ANDERS G HÖGMARK (m):

Först måste jag väl tillstå att jag inte helt har läst in det här underlaget, det 78-sidiga pm:et som skulle ge en liten bild av det hela. Det finns säkert mycket mer att läsa. Jag är alldeles övertygad om att en reformering av den här vinsektorn är helt nödvändig. Den skulle ha påbörjats för 10–20 år sedan, och allteftersom tiden har gått kommer det att bli svårare och svårare att hantera den. Jag tror också att det finns anledning att fundera över vad vi kan lära oss av andra sektorer som ändå har ganska stor betydelse ekonomiskt. Man noterar i de här papprena att nere i Roussillon och Languedoc är 45 % av jordbruksproduktionens värde kopplat till vinproduktionen. Det säger sig självt, eftersom det dessutom är extremt arbetsintensivt, att detta berör väldigt många människor, dessutom säkert ganska många 50-plus eller 45-plus. I de områdena berör det säkert hela befolkningen. Jag tror också att man ska göra någonting.

En kombination av vad kommissionen nu klassar som alternativ två och det som Carl B Hamilton nämner här med marknad och avreglerad sektor ska blandas ihop på något sätt. Det ska innehålla väsentliga delar av avreglering. Man kan alltid diskutera graden av det och vilken hastighet, men att det här kommer att ta tid tror jag även de som pläderar för en avreglering måste acceptera eftersom det är många djupa kulturella och inte minst sociala bitar. Det är försörjning för väldigt många människor, och man ska inte underskatta de kulturella värden som finns här. Så: klartecken till att börja argumentera för avreglering.

När det gäller kvantiteter och kvaliteter ska marknaden så långt som möjligt kunna hantera detta. Jag tror att i och för sig skulle första steget nu vara att se till att producera mindre per hektar. Det har ju pågått en del, där man går från basviner till kvalitetsviner. Sedan är det helt nödvändigt att på den sociala sidan putta in en del pengar. Man måste börja med det och fasa ut den äldre befolkningen från detta.

Om detta kunde mycket mer sägas, men någon kombination av två och tre. Jag utgår från att det kan vara intressant att få höra en kommentar på detta. Att regeringen ungefär känner för alternativ två utesluter väl inte väsentliga inslag av marknadslösningar och avreglerade bitar?

Anf. 132 MATS EINARSSON (v):

Jag kan väl börja med att instämma i största allmänhet i att man kanske inte bör kompromissa på egen hand innan man går till förhand-

2005/06:46

14 juli

lingsbordet utan ha en position att kompromissa utifrån. Jag tänkte också säga det om folkhälsoaspekten. Jag vill gärna ha en kommentar till det.

Sedan har jag en fråga som jag inser mycket väl kan ha sitt svar i det här materialet som inte jag heller har hunnit läsa till fullo. Jag kan acceptera att jag blir hänvisad till det, men kanske något kan sägas om det som ökar min kunskap i alla fall.

Vad jag förstår finns det tre delar. Det handlar om åtgärder för att begränsa subventionerna. Det är inte så svårt att förstå. Det är åtgärder för att minska överproduktionen. Sedan finns det, vilket förefaller vara en tredje aspekt, en tredje sorts reform, att öka konkurrenskraften. Vad mer konkret ligger i reformen för att öka konkurrenskraften?

Anf. 133 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr ordförande! Jag tror att vi alla i något sammanhang har varit på något möte, EU:s jordbrukspolitik har kommit upp och vi har sagt så här när vi i någon mån inte har försvarat men i alla fall förklarat: I Sverige är vi faktiskt ganska eniga om att vi inte ska ha jordbruksstödet. Jag tror att vi alla har varit i den situationen. Då känns det lite konstigt när vi får ett förslag till ståndpunkt där det står att man inte ska vara för en avreglering när man går in i förhandlingarna. Jag kan mycket väl instämma i det Ingrid Petersson säger när det gäller när man har kommit in. Det kanske hamnar någonstans mellan två och tre till slut. Det är mycket möjligt att det hamnar där. Men vi ska ju gå in i en förhandling. Då måste vi redogöra för vår ståndpunkt. Jag vet inte om jag har hört statssekreteraren men jag har hört statsrådet säga vid åtskilliga tillfällen att vi är emot det. Jag tycker verkligen att vi borde ha en ståndpunkt där vi går in med det ingångsvärdet.

Anf. 134 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Om jag får börja med folkhälsofrågorna. Vi har tagit upp dem i rådsarbetsgrupper, och vi har dem på agendan också nu.

Målet är helt klart en avreglerad sektor. Det är möjligt att vi har uttryckt oss lite dåligt i underlaget när vi säger att vi inte är för den avreglerade. Vi har haft massor med kontakter med våra kolleger här. Jag skulle vara väldigt glad, kan jag väl säga, ifall vi hamnar närmare trean än tvåan. Som Carl B Hamilton säger är vi principiellt för avreglering. Frågan är hur resan dit ser ut och tidsaspekterna. Vi ska jobba så mycket vi kan för att komma så nära det som möjligt. Vår ambition är dock att få vara med i diskussionerna för att kunna dra det så mycket som möjligt. Jag har känt när jag har pratat med kolleger att de tycker att vi redan från början har en så extrem ståndpunkt att de inte ens vill lyssna på mig. De vill inte ens diskutera vinfrågan med oss. Det är därför jag tycker att vi måste lyssna. Vi måste se hur resan görs bäst för att göra en så långtgående reform som över huvud taget är möjligt nu och så att det är ett steg på vägen framåt.

Anf. 135 ANDERS G HÖGMARK (m):

Herr ordförande! Uppriktigt sagt tror jag att det är ganska klokt att inse att det inte kommer att vara de nordiska länderna som kommer att vara de centrala länderna som reformerar Europas vinsektor. Därför gäller det för någon som vill gå före att gå så lagom före att de andra har

en chans att hänga med. Jag tror också att det är viktigt att vi markerar den principiella inställningen.

Det finns vissa saker som är alldeles uppenbara, till exempel att mindre kvantitet på befintlig areal ger bättre kvalitet och bättre betalt. Det gäller kvalitetsaspekten. Sedan ska man inte komma ifrån att det är en stor grupp människor som under en period av 5–15 år måste fasas ut ur systemet. Om någon eventuellt pläderar för en brutal marknadsekonomi är det förmodligen inte något att argumentera för, men en kombination. Om folkhälsoargumentet, som är relevant, och även annat ska ha någon dragningskraft åt rätt håll ska man inte gå så långt och markera en sådan position att det inte utövar någon dragningskraft alls.

Anf. 136 CARL B HAMILTON (fp):

Det är möjligt att Anders har rätt i att det inte är de nordiska länderna som avgör den här frågan, men det är en gemensam politik. När det kommer upp frågor som vi kan tycka i vår del av världen att vi ska kunna bestämma på egen hand lägger sig ju sydeuropeiska länder i. Det tillhör medlemskapets natur att man lägger sig i varandras frågor. Man har synpunkter på hela politiken. Vinpolitiken är inte bara en angelägenhet för sydeuropeer och därmed bara för producentländerna. Det är inte så. Folkhälsoaspekten gäller hela Europeiska unionen. I det här fallet är konsumentintresset lite konstigt, men i princip överlämnar vi inte politikområden till länder som har stora producentintressen inom vissa sektorer. Därför reagerar jag på Anders G Högmarks resonemang.

För en gångs skull håller jag med Vänsterpartiets företrädare här. Man bör inte gå in i en förhandling där man redan har kompromissat med sin egen ståndpunkt. Då säger statssekreteraren: Annars hamnar vi alldeles vid sidan av. Men vem är det som ska driva alternativ tre som kommissionen har lagt fram om ingen nämner det, om alla som är för en reformerad jordbrukspolitik – det är det som Börje Vestlund var inne på också – aldrig för fram den ståndpunkten? Då kan man ju aldrig vinna förståelse för den. Den är bortkompromissad redan i utgångsläget.

Anf. 137 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Kan jag bara få göra ett förtydligande? När det gäller trean är vi inne och har kommit att driva det hårt. Vi tror att man hamnar någonstans mellan tvåan och trean. Det är fyran där man går direkt på avreglering som vi bedömer är mindre sannolik i det här läget.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Då ligger vi på samma linje som Anders G Högmark har pläderat för. Hillevi Larsson får ordet.

Anf. 139 HILLEVI LARSSON (s):

Det har presenterats en väldigt intressant rapport som ska ligga till grund för kommissionens alkoholstrategi i höst. Det är två skribenter som visar alla skadeverkningar som alkoholen ger i Europa. Det är enorma kostnader kopplade till det här. Även om hela alkoholindustrin är ett stort ekonomiskt intresse kan man se att samma länder som tjänar på alkoholen också förlorar väldigt mycket pengar i andra ändan. Jag vet inte om

2005/06:46

14 juli

den här rapporten har sipprat ut än till medlemsländerna, men det lär den väl i alla fall göra till hösten. Jag hoppas då personligen att kommissionen tar till sig rapporten också i sin strategi. Det är annars något som man möjligtvis kunde använda som argument.

En intressant slutsats där är att Frankrike, som har en enorm alkoholindustri, faktiskt har börjat närma sig oss i synsättet på alkohol. Man har förbjudit alkoholreklam, man har stränga regler när det gäller rattfylleri och så vidare. Där är kanske en samarbetspartner och någon som kan påverka de andra sydländerna. De har ju väldiga problem i de länderna också med alkoholen.

Anf. 140 ANDERS G HÖGMARK (m):

Det är som det står i papperena, att den här frågan inte har varit föremål för diskussion i nämnden tidigare. Därför kan det finnas anledning att ha ett lite mer öppet resonemang. Vi utgår från att det vi säger här inte direkt refereras och skickas ned till de stora vinproducenterna, utan man kan ha en öppen inställning. Jag pläderar inte ett ögonblick för att vi på något sätt ska ge avkall på våra möjligheter att påverka politiken. Det lät som om Carl B Hamilton trodde det. Däremot är det viktigt om vi med vår position ska kunna påverka, kanske i allians med andra länder som har samma synsätt framför allt när det gäller folkhälsoaspekten, att man intar positioner som är utvecklingsbara över tiden och också får gehör från ett antal viktigare intressenter. När det köpslås om de här ståndpunkterna kanske vi kan hitta en allians med Spanien om fiskekvoter exempelvis. Det finns alltid möjligheter att argumentera på det här området.

Sammanfattningsvis: mer av avreglering, som vi alla är överens om, i hela jordbrukspolitiken men med en insikt om att för att kunna klara detta kommer det att ta tid, och det kommer att krävas insatser för att ge de här människorna alternativa försörjningsmöjligheter. Det tror jag man kan säga.

Anf. 141 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Jag tycker att det jag har hört ligger i linje med vad regeringen tycker, och jag tror att vi kan förvalta det mandat som finns här att ta upp folkhälsoaspekterna, driva mot liberalisering så mycket som det går men ändå ha en viss lyhördhet och försöka vara med i diskussionerna och hitta allianspartner. Det här är en första diskussion nu. Vi lär återkomma till EU-nämnden flera gånger i den här frågan.

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi går över till frivillig modulering av direktstöd med mera.

Anf. 143 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Detta beslöts av Europeiska rådet i december 2005, och det var i samband med det nya finansiella perspektivet. Upp till 20 % av den första pelaren eller direktstöden skulle kunna moduleras frivilligt. Såsom vi uppfattade det då skulle det vara ej medfinansiering, och de regelverk

som gällde axelfördelning, miniminivåerna, skulle inte gälla på de här pengarna.

Kommissionen har nu kommit med en förordning, ett förslag. Förslaget innebär att den frivilliga moduleringen ska ligga så nära som möjligt den obligatoriska. Det innebär att man talar om nationell medfinansiering och att axelfördelningen ska se likadan ut som på den obligatoriska. Det är två månader från nu, från det att förordningen antas, som man måste anmäla sig ifall man ska göra det.

Som ni vet är britterna bakgrunden till det här. De vill ha den frivilliga moduleringen. De håller på med det. Vi är positiva till förslaget rent generellt. Man ska kunna modulera frivilligt. Vi ser dock problem med den nationella medfinansieringen och hur det ska kunna konstrueras. Vi är lite rädda för att en del länder lägger in mycket pengar här och att det då kan bli konkurrensnedvridande. Vi tycker också att det måste finnas en öppning, att man kan ta och anmäla det här senare än inom två månader. Man diskuterar nu en möjlighet, en översynsklausul till 2008 som gör det möjligt för medlemsländerna att ansluta senare. Det tycker vi vore bra.

Anf. 144 ANDERS G HÖGMARK (m):

Det är bra med möjligheten att kunna anmäla det senare. Jag instämmer i farhågorna om att man bakvägen försöker få någon form av re-nationalisering av jordbrukspolitiken genom det nationella kuvertet, om detta tillåts bli alltför stort. Så det finns anledning att vara vaksam på det.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Med ett medskick från nämnden i denna fråga konstaterar jag att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi går till WTO, jordbruksförhandlingar. Det har vi klarat av i och för sig med Lars-Olof Lindgren. Jag vet inte om det finns något särskilt att säga här.

Anf. 146 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Jag tror inte att det finns något särskilt att säga. Den enda undran vi har är om eller hur Frankrike kommer att agera. Ni vet hur det ser ut i förhållande till de andra blocken. Det är möjligt att den franska jordbruksministern gör något utspel här, kanske mest för sin hemmapublik. Den svenska positionen är fast förankrad och väl känd.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar även här att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Sedan har vi frågor för Ständiga representanternas kommitté. Den om pesticider är struken. Det är ingen mer punkt.

Anf. 148 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Det är vi glada för, för den är krånglig.

2005/06:46

14 juli

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

Övriga frågor. Det är mer information. Jag vet inte om det finns något särskilt att säga om dem.

Anf. 150 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Den fråga som det kanske finns något att säga om är gemenskapens riktlinjer om statligt stöd. Man kommer med en ny statsstödsförordning. Bakgrunden till det är reformeringen av jordbrukspolitiken om gårdsstödet, den nya landsbygdsförordningen och Lissabonprocessen. Den största förändringen gäller stöd till vidareförädling och saluföring av jordbruksprodukter. Ni ser att det ska jämföras mer med övriga sektorer.

Rent generellt är Sverige positivt till den här förordningen. Vi ser att det kan finnas problem ifall man inte är ganska restriktiv i konkurrens-snedvridning och andra delar. Vi har dock några punkter som man nu funderar på att lyfta ut som vi ser att vi kan få problem med.

Det ena är stöd till plantor. Som ni kanske vet har vi ett litet stöd till salixplantering, ett nationellt stöd. Med tanke på bioenergin kan det finnas tveksamheter här. Det kommer vi att nämna.

Det andra är att man tar bort stöd till omarrondering. Det kan ibland vara så att den enskilde ägaren inte tjänar så mycket på att man arronderar om, men det kan vara bra för samhället totalt sett. Det kan då vara bra att kunna ge stöd. Men som ni ser är det många länder som har tagit upp det här och uttrycker stor oro. Man vill ha generösare regler än det här förslaget. Här tror jag att det kan bli en ganska stor debatt.

Anf. 151 CARL B HAMILTON (fp):

Här gäller det verkligen att hålla emot. Det är klart att om man reformerar jordbrukspolitiken på EU-nivå och sedan återkommer med stöd på nationell nivå är det problematiskt.

Beträffande den svenska ståndpunkten vill Folkpartiet ta avstånd från tanken att man ska undanta energigrödor. Som jag uppfattar regeringens ståndpunkt ska man ha en särskilt generös investeringsstödmöjlighet för energigrödor. Det tycker inte vi. Vi tycker att man ska ha frihandel med bioenergi och inte bygga upp någon jordbruksprotektionism på det området.

Anf. 152 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Jag fick en rättning här. Det är inte en förordning utan det är riktlinjer. Det säger Mats som är chef för vårt rättssekretariat.

När vi talar om energigrödorna är vi på sikt också inne på frihandel men att det kan behövas någon form av initialt stöd. En försiktig öppning – det är väl ungefär där som vår position finns nu.

Anf. 153 ANDERS G HÖGMARK (m):

Får jag fråga apropå stödet till salixplantor, som är ett elände i och för sig, för det förfular landskapet så fruktansvärt, det finns vackrare trädslag – detta var inte frågan utan ett konstaterande. Man kan stödja energi-grödeodling på väldigt många sätt. Ett sätt är att ge ett stöd till plantan. Är det specifikt bara det som det handlar om? Stödet kan ju läggas i olika led i odlingen. Är det acceptabelt då? Eller är det just detta stöd till själva

plantan? Vi ger ju stöd till lövträdsbeskogning i Sverige efter Gudrun. Där får man ett dramatiskt högre stöd. Plantan kanske inte får så mycket, men man får stöd per hektar eller annat. Vad gäller där?

2005/06:46

14 juli

Anf. 154 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Jag bollar det till min expert här.

Anf. 155 Departementsrådet MATS WIBERG:

Det finns ju hundratals olika sätt på vilka man kan lista ut hur man kan stödja något. Just när det gäller energiproduktionen finns det vissa möjligheter att ge stöd i samband med gårdsförordningen. Men i övrigt är de stöd som skulle kunna vara aktuella för själva odlingen och produktionen begränsade. Det är ju till exempel ingen miljöeffekt som man får, så man får inte in det under miljöstöden. Det är just vid investeringsskedet som man kan säga att det är motiverat att lämna stöd för att åstadkomma en strukturomvandling. Det är generellt så i de här riktlinjerna att kommissionens syn är att det ska vara tillåtet att lämna stöd om det skapas ett mervärde för samhället, det vill säga man uppnår en strukturomvandling, en miljöeffekt, bättre välfärd för djuren och så vidare.

Anf. 156 ANDERS G HÖGMARK (m):

Om man nu planterar det här och man säger att det inte ska utgå något stöd per planta – det är i alla fall en ståndpunkt – och man ger stöd till själva inhägnaden, är det då okej? Det blir en lek med begrepp här. Jag tycker i princip inte att man ska ha något stöd. Jag delar helt Carl B Hamiltons syn på att energigrödor ska produceras där solen skiner mest, vattnet är bäst och det är bäst miljömässigt att producera dem. Brasilien är ett lysande exempel. Även i Afrika finns det exempel där det är lysande jämfört med att odla i Sverige.

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Din fråga är väckt i ett väldigt tidigt skede. Jag vet inte om statssekreteraren vill kommentera det. Vi lär väl återkomma om det blir något skarpt läge av det här över huvud taget.

Vi godkänner informationen.

Inga övriga frågor? Då tackar vi statssekreteraren och medarbetare. Och så vill vi önska en trevlig sommar.

Anf. 158 Statssekreterare INGRID PETERSSON:

Jag får viskat här att det är två nya övrigtpunkter. Det ena gäller ett fiskepartnerskapsavtal mellan EG och Mauretanien. Det är ingenting konstigt med det. Det andra gäller ansjovisen i Biscayabukten, där man efter den nya biologiska rådgivningen där det är för lite lekbiomassa bestämmer sig för ett stopp. Det har kommissionen kommit fram till. Det är Frankrike som tar upp det, för man tycker att det har för svåra socioekonomiska konsekvenser.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner den informationen och önskar trevlig sommar.

5 § Konkurrenskraft
Statssekreterare Kerstin Eliasson
Återrapport från ministerrådsmöte den 29 och 30 maj 2006
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 24 juli 2006

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi Kerstin Eliasson med medarbetare välkomna.

Vi har först en återrapport. Den har vi fått skriftligt. Finns det något att säga mer än det som är skrivet?

Anf. 161 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Jag deltog själv i mötet den 30 maj. Syftet med det var att få en så kallad *general approach* om budgetfördelningen av ramprogrammet. Man kan väl säga att diskussionen fördes i en god atmosfär av kompromissvilja. Alla länder hade särskilda önskemål, Sverige också, men alla länder stödde i slutändan ordförandeskapets förslag.

Anf. 162 ORDFÖRANDEN:

Inga frågor? Då godkänner vi återrapporten.

Så går vi in på ministerrådsgordningen. Där har vi bara en punkt. Det är det sjunde ramprogrammet.

Anf. 163 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Parlamentet har nu genomfört sin första läsning av kommissionens förslag till det sjunde ramprogrammet. Parlamentet har enats om 317 tilläggsförslag. Ordförandeskapet har försökt tillmötesgå parlamentets önskemål så långt som möjligt, men sådana förslag som har varit alltför omfattande har man inte accepterat av budgetskalet.

Vi har inga svårigheter att acceptera ordförandeskapets ändringsförslag och kan acceptera förslaget i sin helhet.

På det kommande rådsmötet den 24 juli kommer en för oss mycket viktig fråga att bli föremål för särskild diskussion, nämligen huruvida EU ska kunna finansiera vissa typer av stamcells forskning eller inte. Ordförandeskapets kompromiss innebär möjligheter till finansiering av stamcells forskning med vissa begränsningar motsvarande dem som i dag finns i det sjätte ramprogrammet.

Men det finns en blockerande minoritet bland medlemsstaterna för att förhindra finansiering av de nu aktuella typerna av stamcells forskning. Sveriges position, som är väl känd av nämnden, är att enligt subsidiaritetsprincipen bör all forskning som bedrivs i en eller flera medlemsstater och som där är tillåten enligt nationella regler kunna ges stöd från ramprogrammet. För att kunna nå ett beslut om hela ramprogrammet föreslår vi att nämnden ger oss stöd att acceptera den här kompromissen trots att Sverige då gör avsteg från sin egen position. Vi anser att det är angeläget att inte äventyra starten av det kommande ramprogrammet.

Ytterligare restriktioner i möjligheten att erhålla EU-stöd till stamcells forskning är inte acceptabla för Sverige. Det vill säga om den blockerande minoriteten skulle försöka gå ännu ett steg längre i att förbjuda stamcells forskning, om den kompromissviljan saknas hos de staterna, vill vi ha möjlighet att argumentera för vår ursprungliga ståndpunkt.

Anf. 164 PER BILL (m):

Det låter väl som en klok förhandlingsstrategi. Vi kan väl inte komma så mycket längre. Vi gillar ju utvidgningen, men det har blivit en del katolska länder som kanske är ganska inflytelserika. Jag misstänker att Polen inte är så jättepositivt till stamcellsforskningen till exempel. Vi får väl acceptera det, även om jag till hundra procent håller med om den svenska grundståndpunkten. Den är väl värd att försvara även om vi då tyvärr tvingas göra ett avsteg den här gången.

2005/06:46

14 juli

Anf. 165 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Vi har Polen och Slovenien, också nya medlemsländer. Litauen är med i den här gruppen men också Tyskland och Österrike som är gamla medlemmar. Vi vet också att kommissionären som är sloven försöker påverka sin regering i den här frågan.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar vi att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Sedan har vi det sjunde ramprogrammet för Euratom.

Anf. 167 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Parlamentet har också haft en första läsning av Euratomfördragets text. Där har till skillnad från det sjunde ramprogrammet få tillägg presenterats av parlamentet. De föreslagna tilläggen kan vi acceptera.

Jag vill också säga att själva Euratomfördraget inte tillhör Utbildnings- och kulturdepartementets ansvarsområde, men konsultationer har skett både med myndigheter och med Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet. Efter de diskussionerna kan vi acceptera de här texterna.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Övriga frågor? A-punkter?

Anf. 169 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

A-punkter. Eventuellt kommer tjänstedirektivet upp. Det är ju redan klart i och för sig.

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

Det är ingenting nytt där. Regeringen har sin ståndpunkt som är redovisad här.

Vi tackar så mycket och önskar en trevlig sommar.

Innehållsförteckning

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	1
Anf. 3 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	1
Anf. 4 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	1
Anf. 5 BEATRICE ASK (m)	2
Anf. 6 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	3
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 8 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	3
Anf. 9 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	5
Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp)	5
Anf. 11 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 13 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	6
Anf. 14 KARIN GRANBOM (fp)	7
Anf. 15 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	7
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 17 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	7
Anf. 18 PER BILL (m)	9
Anf. 19 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	9
Anf. 20 PER BILL (m)	9
Anf. 21 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	9
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 23 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	10
Anf. 24 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	10
Anf. 25 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	12
Anf. 26 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	13
Anf. 27 CARL B HAMILTON (fp)	14
Anf. 28 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	14
Anf. 29 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	14
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 31 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	15
Anf. 32 JOE FRANS (s)	15
Anf. 33 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	16
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 35 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	16
Anf. 36 ANDERS G HÖGMARK (m)	17
Anf. 37 MATS EINARSSON (v)	18
Anf. 38 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	18
Anf. 39 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	19
Anf. 40 ANDERS G HÖGMARK (m)	19
Anf. 41 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	20
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	21
Anf. 43 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	21
Anf. 44 MARIAM OSMAN SHERIFAY (s)	24
Anf. 45 CARL B HAMILTON (fp)	24
Anf. 46 AGNE HANSSON (c)	25
Anf. 47 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	26
Anf. 48 MATS EINARSSON (v)	27

Anf. 49	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	28
Anf. 50	AGNE HANSSON (c).....	31
Anf. 51	CARL B HAMILTON (fp)	31
Anf. 52	ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 53	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	32
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 55	MATS EINARSSON (v).....	32
Anf. 56	LEIF BJÖRNLOD (mp).....	32
Anf. 57	ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 58	AGNE HANSSON (c).....	33
Anf. 59	ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 60	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	33
Anf. 61	LEIF BJÖRNLOD (mp).....	33
Anf. 62	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	34
Anf. 63	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	34
Anf. 64	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	34
Anf. 65	ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 66	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	34
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 68	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	35
Anf. 69	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	35
Anf. 70	ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 71	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	35
Anf. 72	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	35
Anf. 73	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 74	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	36
2 §	Rättsliga och inrikesfrågor	37
Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 76	Statssekreterare DAN ELIASSON.....	37
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 78	Statssekreterare DAN ELIASSON.....	37
Anf. 79	CARL B HAMILTON (fp)	39
Anf. 80	ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 81	MATS EINARSSON (v).....	39
Anf. 82	LEIF BJÖRNLOD (mp).....	40
Anf. 83	BEATRICE ASK (m).....	40
Anf. 84	Statssekreterare DAN ELIASSON.....	41
Anf. 85	CARL B HAMILTON (fp)	41
Anf. 86	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 87	Statssekreterare DAN ELIASSON.....	42
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 89	Statssekreterare DAN ELIASSON.....	42
Anf. 90	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 91	BEATRICE ASK (m).....	43
Anf. 92	Statssekreterare DAN ELIASSON.....	43
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 94	Statssekreterare DAN ELIASSON.....	43
Anf. 95	ORDFÖRANDEN.....	44
3 §	Rättsliga och inrikes frågor	45
Anf. 96	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 97	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	45

Anf. 98	ORDFÖRANDEN	45
Anf. 99	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	45
Anf. 100	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 101	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	46
Anf. 102	BEATRICE ASK (m)	47
Anf. 103	CARL B HAMILTON (fp)	47
Anf. 104	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	47
Anf. 105	CHRISTINA AXELSSON (s)	48
Anf. 106	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 107	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	48
Anf. 108	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 109	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	48
Anf. 110	LEIF BJÖRNLOD (mp)	48
Anf. 111	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 112	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	49
Anf. 113	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 114	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	49
Anf. 115	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 116	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	49
Anf. 117	CARL B HAMILTON (fp)	49
Anf. 118	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	49
Anf. 119	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 120	Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	50
Anf. 121	ORDFÖRANDEN	50
4 §	Jordbruk och fiske.....	51
Anf. 122	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 123	Statssekreterare INGRID PETERSSON	51
Anf. 124	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 125	Statssekreterare INGRID PETERSSON	51
Anf. 126	ANDERS G HÖGMARK (m)	51
Anf. 127	Statssekreterare INGRID PETERSSON	51
Anf. 128	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 129	Statssekreterare INGRID PETERSSON	52
Anf. 130	CARL B HAMILTON (fp)	52
Anf. 131	ANDERS G HÖGMARK (m)	53
Anf. 132	MATS EINARSSON (v)	53
Anf. 133	BÖRJE VESTLUND (s)	54
Anf. 134	Statssekreterare INGRID PETERSSON	54
Anf. 135	ANDERS G HÖGMARK (m)	54
Anf. 136	CARL B HAMILTON (fp)	55
Anf. 137	Statssekreterare INGRID PETERSSON	55
Anf. 138	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 139	HILLEVI LARSSON (s)	55
Anf. 140	ANDERS G HÖGMARK (m)	56
Anf. 141	Statssekreterare INGRID PETERSSON	56
Anf. 142	ORDFÖRANDEN	56
Anf. 143	Statssekreterare INGRID PETERSSON	56
Anf. 144	ANDERS G HÖGMARK (m)	57
Anf. 145	ORDFÖRANDEN	57
Anf. 146	Statssekreterare INGRID PETERSSON	57
Anf. 147	ORDFÖRANDEN	57

Anf. 148	Statssekreterare INGRID PETERSSON	57	2005/06:46
Anf. 149	ORDFÖRANDEN	58	14 juli
Anf. 150	Statssekreterare INGRID PETERSSON	58	
Anf. 151	CARL B HAMILTON (fp)	58	
Anf. 152	Statssekreterare INGRID PETERSSON	58	
Anf. 153	ANDERS G HÖGMARK (m).....	58	
Anf. 154	Statssekreterare INGRID PETERSSON	59	
Anf. 155	Departementsrådet MATS WIBERG	59	
Anf. 156	ANDERS G HÖGMARK (m).....	59	
Anf. 157	ORDFÖRANDEN.....	59	
Anf. 158	Statssekreterare INGRID PETERSSON	59	
Anf. 159	ORDFÖRANDEN.....	59	
5 §	Konkurrenskraft.....	60	
Anf. 160	ORDFÖRANDEN.....	60	
Anf. 161	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	60	
Anf. 162	ORDFÖRANDEN.....	60	
Anf. 163	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	60	
Anf. 164	PER BILL (m).....	61	
Anf. 165	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	61	
Anf. 166	ORDFÖRANDEN.....	61	
Anf. 167	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	61	
Anf. 168	ORDFÖRANDEN.....	61	
Anf. 169	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	61	
Anf. 170	ORDFÖRANDEN.....	61	